

ÅRSBERETNING 2002

Danske
Fjernvarmeværkers
Forening

DFF ÅRSBERETNING 2002

ISSN 1601-9210

UDGIVER:

Danske Fjernvarmeværkers Forening

Galgebjergvej 44

6000 Kolding

Tlf. 76308000

Fax. 75528962

www.fjernvarmen.dk

E-mail: dff@dff.dk

Grafisk tilrettelæggelse og produktion:

Clausen Offset, Cikorievej 20, 5220 Odense SØ

Foto: Jørgen Schytte, Nils Rosenvold m.fl.

Oplag: 4.000

Kære læser!

Denne årsberetning giver et billede af de væsentligste aktiviteter, som Danske Fjernvarmværkers Forening på forskellig vis har været involveret i.

Det store dyr i den politiske åbenbaring i 2002 var øget liberalisering. Regeringen lovede frit valg på alle hylder og liberalisering af den danske energisektor. Frit valg skal vi generelt være glade for, men en konsekvens af et frit energimarked kan meget let gå hen og blive katastrofal for de danske fjernvarmeforbrugere.

For de mange decentrale kraftvarmeværker blev der fra politisk side lagt op til, at den prioriterede el fremover skal sælges på et frit elmarked, og selv om 2002 ikke bragte nogen afgørelse på det spørgsmål, så var både de folkevalgte og teknikere i fjernvarmebranchen meget optaget af netop det forslag og konsekvenserne af det.

Fra DFFs side har vi savnet i højere grad at være involveret i det forberedende arbejde omkring den øgede liberalisering af energimarkedet, så fjernvarmeforbrugernes synspunkter kan blive hørt, inden det er for sent. Det foreliggende tilsagn om, at liberaliseringen ikke må gå ud over varmeforbrugerne, anser DFF langt fra at være tilfredsstillende.

Barmarksværkerne har været i fokus i flere år, og 2002 var ingen undtagelse. Allerede først på året blev der fra politisk hold afsat 85 millioner kroner til at nedbringe gælden i de værker, som stadig har en alt for høj varmepris, sammenlignet med individuel olieopvarmning. Økonomi- og erhvervsminister Bendt Bendtsen lovede på landsmødet i Århus i oktober, at pengene var på vej til de betrængte værker, men endnu ved årets slutning var de ikke kommet til udbetaling.

En omlægning af kraftvarmebeskatningen og forholdsvis moderate brændselspriser resulterede i, at flere varmeværker kunne præsentere tilfredsstillende regnskaber for varmeåret 2001/02. Fremtiden er dog fortsat præget af en vis usikkerhed, idet effekten af den kommende liberalisering af energimarkedet ikke er tydelig for fjernvarmesektoren.

DFFs prisundersøgelse blandt medlemsværkerne viste store prisforskelle på fjernvarme. Gennemsnitsprisen for at opvarme et parcelhus på 130 kvadratmeter er 13.000 kr. om året, og af prisundersøgelsen fremgik det ikke uventet, at de højeste priser er hos relativt små og nye fjernvarmeselskaber.

For fjernvarmeselskaberne i de store byområder, der forsynes med varme fra de centrale kraftvarmeværker, er der udsigt til prisstigninger. De store kraftværkselskaber er i dag aktører på det frie elmarked og betragter varmeproduktionen på lige fod med elproduktionen, som nu sælges på markedsvilkår.

Et frit brændselsvalg har længe stået øverst på fjernvarmeværkernes ønskeseddel. Det vil betyde, at man flere steder i landet kan opnå en større fleksibilitet i den daglige el- og varmeproduktion, noget som kan være med til at løse problemerne med eloverløb. En ophævelse af de nuværende forudsætningskrav fandt dog ikke sted i 2002.

Overskudsvarme fra industrien er et interessant emne i forhold til regeringens målsætning på miljøområdet. Regering og Folketing bør skabe nogle bedre rammer for udnyttelsen af industriens overskudsvarme, der på landsplan svarer til forsyning af næsten 25.000 boliger med fjernvarme.

DFFs sekretariat har haft et travlt år med daglige henvendelser fra medlemskredsen, som nu består af 400 fjernvarmeselskaber. De gør brug af sekretariatets ekspertise inden for juridiske, tekniske og brændselsøkonomiske områder, ligesom de nyder godt af DFFs cirkulærer og vejledninger.

DFF vil arbejde for, at alle medlemsværker fremover får et rimeligt grundlag at arbejde på, således at den miljørigtige fjernvarme fortsat kan virke til gavn for forbrugerne og samfundet.

Med venlig hilsen

Uffe Bro
formand

Jørgen Aamand
direktør

Indhold

- 5 *Udvikling i medlemstal m.v.*
- 8 *DFFs landsmøde i Århus*
- 10 *Vigtige temaer i 2002*
- 10 *Eloverløb*
- 13 *Etablering af brancheklagenævn*
- 14 *Energispareaktiviteter*
- 16 *Forsikringsgruppeordningerne*
- 17 *Lovgivning*
- 25 *Lovgivning - miljø og biobrændsler*
- 26 *Europheat & Power*
- 27 *DFF-Uddannelse*
- 31 *DFFs udvalgsarbejde*
- 40 *DFFs repræsentation i eksterne udvalg*
- 42 *DFFs bestyrelse og forretningsudvalg*
- 44 *DFFs sekretariat*
- 46 *Resultatopgørelse 2002*
- 47 *Balance 2002*
- 48 *Dansk Fjernvarmes EDB-Selskab*
- 52 *FIF Marketing*
- 54 *Dansk Fjernvarmes Projektselskab*

Udvikling i medlemstal m.v.

DFF sluttede år 2002 med 399 medlemmer. Der har været tale om en tilgang på fem eksisterende varmegværker, der har ønsket medlemskab af DFF og et frafald på seks medlemmer. Frafaldet skyldes dels den seneste udvikling indenfor fjernvarmegværkerne, hvor man har ønsket at lægge sig sammen til større enheder, og dels at nogle fjernvarmeprojekter under etablering er blevet opløst.

DFFs medlemskreds tegner sig fortsat for 98% af den samlede danske fjernvarmedistribution.

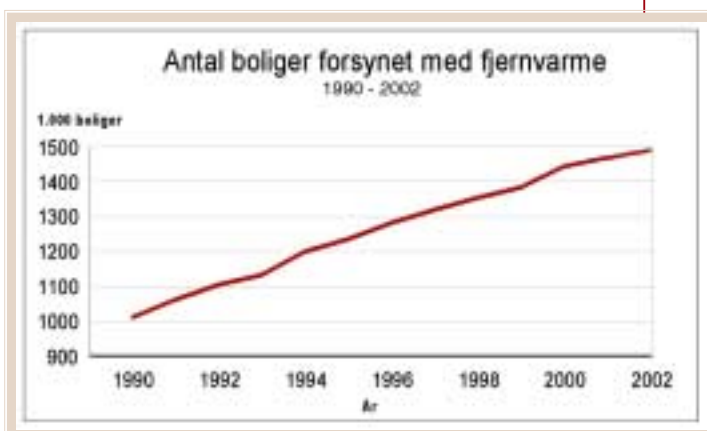
Mange henvendelser fra medlemmerne

DFFs sekretariat besvarer dagligt mange henvendelser fra medlemskredsen om både politiske, tekniske og juridiske problemstillinger.

I 2002 har henvendelserne især drejet sig om:

- Forudsætningskrivelserne
- Omlægning til biomassefyring
- Nye gaskontrakter
- Fremtiden for spids- og reservelastfyring med naturgas
- Varmeprisundersøgelsen
- Kraftvarmebeskatningen og de ændrede elproduktionstilskud
- Benchmarking og nøgletal
- DFFs nye standardkontoplan

Mange medlemsværker benytter sig - ud over den gratis telefoniske kontakt med sekretariatet - også af muligheden for at få en konsulent med særlig ekspertise ud at drøfte opståede problemstillinger med både bestyrelse og driftsledelse. Det er en aktivitet, sekretariatet lægger vægt på, at medlemsværkerne benytter sig af, for derigennem at sikre den bedste start på løsningen af en konkret opgave. Godt begyndt er jo halvt fuldendt.

Omlægningen af kraftvarmebeskatningen og de forholdsvis moderate brændselspriser har bevirket, at mange varmegværker har haft et tilfredsstillende regnskab for varmeåret 2001/02.

Fremtiden er dog fortsat præget af en vis usikkerhed, idet effekten af den kommende liberalisering af energimarkederne ikke er tydelig for varmesiden.

Velbesøgte regionalmøder.

640 repræsentanter fra medlemsværkerne havde valgt at deltage i et af de 12 regionalmøder i foråret 2002. Regionalmøderne har en lang tradition bag sig, og det ser ud til, at det valgte antal og den geografiske placering nu sikrer en passende mødestørrelse, hvor deltagerne er aktive både med erfaringsudveksling og med spørgsmål og kommentarer til de enkelte indlæg.

I regionalmøderne deltager ansatte og bestyrelsesmedlemmer, hvorfor der præsenteres et meget bredt program af tekniske og administrative emner.

I år 2002 var følgende emner på programmet:

- Inddrivelse af restancer.
- Miljøledelse.
- Hvordan kan DFFs statistik anvendes.
- Effektiv fjernvarmedistribution.
- Erfaringsudveksling.

Også i år 2002 sluttede regionalmødet med, at en række medlemmer af energipolitisk udvalg i Folketinget lagde op til debat under overskriften: "Trænger energipolitikken også til fornyelse?". Et emne direkte udsprunget af partiet Venstres valglogan.

Både indlæg og debat var præget af de forholdsvis høje energipriser samt medlemmernes ønske om et friere valg af produktionsforhold.

Information

DFFs informationsafdeling koordinerer foreningens informationsindsats, herunder DFFs fjernvarmeportal på internettet: www.fjernvarmen.dk og bladet FJERNVARMEN.

DFF er i dag fjernvarmesektorens talerør både over for medierne og over for det politiske system. Det er DFF, som journalisterne henvender sig til, når de skal have en kommentar til de aktuelle energipolitiske spørgsmål omkring fjernvarmeforsyningen i Danmark.

Det er også DFFs informationsafdeling, der i samarbejde med DFFs formand og direktør koordinerer kontakten til medierne i aktuelle sager hen over året.

DFFs styrke som hele fjernvarmebranchens informationskilde er de fageksperter på stort set alle områder, som foreningen råder over. Det betyder, at DFF opfattes som en troværdig samarbejdspartner for medierne og derfor ofte er kilde til baggrundsartikler på energiområdet.

I takt med en stigende interesse for energipolitiske spørgsmål i dagspressen har DFF styrket sin information til det politiske system, herunder ikke mindst energipolitikkerne på Christiansborg.

Bladet FJERNVARMEN

Med et oplag på 3.200 eksemplarer og 11 udgivelser i 2002 udgjorde bladet FJERNVARMEN et væsentligt element i DFFs information til såvel medlemskredsen som

eksterne aktører på energiområdet.

Foruden formidlingen af branchens synspunkter sætter bladet også fokus på den fjernvarmepolitiske situation, ligesom bladet indeholder tekniske artikler om fjernvarme, nyt om medlemsværkerne, debat og andet stof fra energibranchen.

FJERNVARMEN er branchens mest læste fagblad, og derfor er bladet også et interessant medie for branchens virksomheder at annoncere i.

www.fjernvarmen.dk

Med 9.000 besøgende hver måned er DFFs fjernvarmeportal på internettet, www.fjernvarmen.dk, blevet en meget vigtig daglig informationskilde for hele fjernvarmesektoren. Her kan man skaffe sig et dagligt overblik over de sidste nyheder fra energisektoren, og desuden fungerer et debatforum som en vigtig talerstol for den aktuelle debat i fjernvarmebranchen.

For DFFs medlemmer er der adgang til samtlige cirkulærer, graddage og driftsdata ved brug af password, og desuden kan gæsterne på hjemmesiden få adgang til medlemsværkers egne hjemmesider, ligesom der er nyttige links til offentlige myndigheder m.fl. Stort set alle DFFs medlemsværker har i dag én eller flere adgangskoder til DFFs hjemmeside, ligesom en lang række medlemsværker bruger siden som deres startside på internettet.

DFFs landsmøde i Århus

DFFs landsmøde blev holdt i dagene den 24.-25. oktober i Scandinavian Congress Center (SCC) i Århus. Der var endnu engang rekorddeltagelse med i alt 1.449 deltagende repræsentanter fra fjernvarmesektoren i Danmark.

Der var 66 firmatræfpunkter at besøge på landsmødet, og de besøgende skabte nogen trængsel i pauserne omkring træfpunkterne.

Landsmødet blev torsdag efter frokost åbnet af DFFs formand Uffe Bro sammen med borgmester Louise Gade, Århus.

Det store dyr i dette års politiske åbenbaring hedder liberalisering. Det danske folk skal have frit valg på alle hylder – og det er danskerne generelt glade for.

Derfor var det med nogen betænkelighed, at DFFs formand Uffe Bro i sin tale til

Den nye minister med ansvar for energiområdet, økonomi- og erhvervsminister Bendt Bendtsen, holdt herefter et indlæg om visioner om fremtidens energipolitik, hvor ministerens budskab var frit valg, konkurrence og effektivitet på fjernvarmeområdet, uden at varmekunderne ville komme i klemme. Samtidig ville ministeren dog ikke udstede nogen statsgaranti for, at varmepriserne ikke vil stige.

Bendt Bendtsen gjorde det klart, at frit valg er et omdrejningspunkt i regeringens politik. Det gælder også på energiområdet, hvor regeringen vil fremme husholdningernes og virksomhedernes frie valg, sagde han med henvisning til, at der blev frit valg på elområdet fra den 1. januar 2003 og på gasområdet fra den 1. januar 2004.

Det annoncerede indlæg af chefrådgiver Jørgen Henningsen, EU, måtte desværre udgå af programmet, da Jørgen Henningsen måtte melde afbud lige inden landsmødet.

Direktør Ib Larsen, Energistyrelsen, fulgte således efter ministeren med et indlæg om dansk fjernvarmes rolle i EU's energipolitik. Ib Larsen tog dog udgangspunkt i den hjemlige energipolitik og afviste, at det bliver varmekunderne, der kommer til at betale prisen for regeringens udspil om liberalisering på energiområdet. Energistyrelsens direktør understregede i sin tale, at man altid er åbne for en dialog med DFF om de emner, der måtte trænge sig på. Torsdagens sidste indlæg blev leveret af adm. direktør Anders Eldrup, DONG, der talte om det fremtidige naturgasmarked.

landsmødets deltagere prøvede at overbevise medlemsværkerne om, at konsekvenserne af et frit energimarked let kan gå hen og blive katastrofale for de danske fjernvarmekunder.

Torsdag aften var der fælles landsmødemiddag i SCC. Sigurd Barret leverede undervejs professionel underholdning i form af et forrygende pianoshow.

På landsmødets anden dag, fredag, var der mulighed for at vælge mellem to sessioner, hvortil omtrent lige mange deltagere havde tilmeldt sig på forhånd.

Session A omhandlede brændselsmarkedet i et tiårigt perspektiv med driftsleder Mogens Uhrskov, Hirtshals, som mødeleder. Som foredragsholdere var direktør Poul Luxhøj, Statoil A/S, på podiet og fortalte om det fremtidige oliemarked. Vicepræsident Henrik Høegh, Landbrugsrådet, informerede om de fremtidige biobrændsler fra landbruget, og udviklingschef Ebbe Leer, Hedeselskabet, gav et indlæg om det fremtidige flismarked.

På session B, hvor driftschef Torkild Kjærsgaard, Skanderborg, var mødeleder, blev emnerne fjernvarmeledninger og serviceordning for fjernvarmekunder behandlet. Sektionsleder Astrid Birnbaum, København, og afdelingsingeniør Niels Aage Gregersen, Aalborg, holdt indlæg om udredningsprojekter i DFF-regi om fjernvarmeledninger. Overingeniør Ole Torp og afsnitsleder Benny Rinfeldt, Aalborg, fortalte om serviceordninger for fjernvarmekunderne.

Fredagens fællessession med overskriften "Modarbejder elliberaliseringen den succesfulde energipolitik på kraftvarmeområdet?" havde afbud fra Anne Grete Holmsgaard,

MF, hvilket desværre betød, at den politiske duel mellem Venstres politiske ordfører, Kim Andersen, og Socialdemokratiets Erik Mortensen blev knap så spændende som forventet.

Som afslutning på landsmødet formåede forfatteren og filosofen, John Engelbrecht, med sit causeri om humor og livskvalitet at fylde salen igen efter den sidste pause og få gang i lattermusklerne hos tilhørerne.

DFFs landsmøde er dog mere end faglige indlæg og træfpunkter. Det er også et socialt samlingspunkt for mange af fjernvarmeværkernes ansatte og folkevalgte. Her mødes driftsledere, bestyrelsesmedlemmer og leverandører til en hyggelig snak om alt fra energipolitik til motorer og præfabrikerede fjernvarmerør.

Vigtige temaer i 2002

Eloverløb

I 2001 gennemførtes i Energistyrelsen et udvalgsarbejde vedrørende eloverløb og mulighederne for at reducere eloverløbet. Eloverløb forekommer, når der produceres mere elektricitet, end der forbruges i Danmark. I forbindelse med eloverløb er det vigtigt at skelne mellem eloverløb, der kan eksporteres, og kritisk eloverløb. Kritisk eloverløb vil forekomme, hvis der produceres mere elektricitet, end det er muligt at eksportere eller forbruge i Danmark. Kritisk eloverløb må ikke forekomme, da elproduktion og elforbrug (inkl. eksport) til enhver tid skal være præcis lige store. Hvis denne balance ikke opretholdes, bryder elsystemet sammen. I praksis må elproduktionen derfor reduceres f. eks. ved at stoppe kraftvarmeværker eller vindmøller, eller forbruget må øges. Eloverløbet er størst i kolde perioder med stærk blæst, hvor alle kraftvarmeværker er i drift af hensyn til varmekonsumet, og hvor vindmøllerne også producerer maksimalt, samtidig med at elforbruget er lavt f. eks. om natten og i weekender. Tidligere var det ikke muligt at kompensere de decentrale kraftvarmeværker for det tab, de ville lide, hvis de blev standset for at undgå kritisk eloverløb. Det blev ændret med vedtagelse af lov

nr. 316 af 22. maj 2002. Efterfølgende har Eltra og DFF udarbejdet en model til beregning af det indtægtstab, som det decentrale kraftvarmeværk får ved beordret stop af elproduktionen.

Elafregning fra decentrale kraftvarmeværker

Prisen for el fra decentrale kraftvarmeværker er reguleret i bekendtgørelse nr. 786 af 21. august 2000. Fra første kvartal til fjerde kvartal 2002 er afregningsprisen for el fra decentrale kraftvarmeværker faldet med ca. 2 øre/kWh. Faldet skyldes et fald i kulprisindekset, der sammen med nettoprisindekset regulerer prisen for den prioriterede strøm fra decentrale kraftvarmeværker. Det konstaterede fald i kulprisindekset i slutningen af 2002 modsvarer det olieprisfald, der skete i slutningen af 2001, hvor der ikke skete et fald i kulprisindekset. Faldet er således udtryk for, at priserne på kul og olie ikke »svinger i takt«. Udsving i kulpriserne er procentuelt af samme størrelsesorden som udsving i oliepriserne, men er ikke sammenfaldende tidsmæssigt. Da gasprisen følger olieprisen, vil der således være tider, hvor gasprisen stiger, og elafregningsprisen falder og omvendt.

Varmeprisundersøgelsen

Varmeprisundersøgelsen viste, at der er meget stor forskel på prisen for varmen fra det dyreste og det billigste fjernvarmeværk. Undersøgelsen viste imidlertid også, at der inden for stort set alle grupper er fjernvarmeværker, der har priser, der ligger over prisen for opvarmning med individuel naturgas og for de fleste gruppers vedkommende også priser,

der er højere end prisen for individuel olie-fyring. Ud af de godt 380 besvarelser, der indgår i undersøgelsen, har 75 værker priser, der er højere end prisen for individuel olie-fyring, og halvdelen af værkerne har priser, der ligger over prisen for opvarmning med individuel naturgas. Det er især barmarksværkerne, der har høje priser, og undersøgelsen viser, at det kun er barmarksværkerne, der har gennemsnitspriser, der ligger over prisen for individuel olie-fyring. Her er det vigtigt at præcisere, at selv om priserne for de øvrige værker i gennemsnit er på niveau med individuel naturgas, er der inden for alle grupper værker, der har varmepriser, der ligger over prisen for opvarmning med individuel naturgas. I forbindelse med varmeprisundersøgelsen skal det bemærkes, at der alene er tale om priser for det pågældende år, og at der således ikke er taget hensyn til de meget varierende tilslutningsbidrag og kapitalindskud, som værkerne opkræver ved tilslutning af forbrugerne.

En sammenligning med prisundersøgelsen i 2001 viser, at 36% af værkerne har hævet priserne i 2002, 33% har uændrede priser, mens 31% har sænket priserne. Kun 10% af barmarksværkerne med kraftvarme har hævet priserne, og ca. to tredjedele af værkerne har sænket priserne. Det viser, at »barmarkspakken« har haft en positiv indvirkning på varmepriserne, selv om de fortsat er meget høje.

Naturgasprisen

Mens prisen for naturgas var faldende gennem 2001, har den været stigende i 2002.

Prissikringen af prisen for gas til eltarif er udløbet i 2002. Det har betydet en yderligere stigning i gasudgiften. En del fjernvarmeværker har benyttet sig af muligheden for at indgå en fastprisaftale på køb af naturgas. Fordelen ved en fastprisaftale er, at man får sikkerhed for, at den budgetterede gasudgift holder.

Endelig introducerede naturgasselskaberne med virkning fra januar 2002 en helt ny tarifstruktur kaldet storkundetariffen. Der er tale om en enhedstarif, således at der ikke skelnes mellem gas til elproduktion og gas til varmeproduktion. Ifølge gasselskaberne er det et forsøg på at tilnærme gastariffen til en tarif på et helt frit gasmarked. Muligheden for at skifte fra den hidtidige gastarif til storkundetariffen har resulteret i mange henvendelser til DFF fra værker, der overvejede tilbuddet, og for de fleste værkers vedkommende har det været en fordel. Dog er der fortsat værker, især værker med »gamle« gaskontrakter, hvor det ikke er en fordel at skifte. Den væsentligste forskel på storkundetariffen og den hidtidige tarifstruktur er, udover at den særlige eltarif forsvinder, at prisen for de første 300.000 m³, der købes, bliver lavere end efter den hidtidige »97-tarif«, mens køb ud over 300.000 m³ bliver dyrere. Til gengæld bliver gas til elproduktionen væsentlig billigere. Det er således især forholdet mellem elproduktionen og varmeproduktionen, der er afgørende for, om det er en fordel at skifte til storkundetariffen.

Kraftvarmebeskatning

Efter flere års tilløb blev der med virkning fra den 1. juli 2002 gennemført en lempelse

af beskatningen af decentrale naturgasfyrede kraftvarmeværker. Ændringerne består dels af en ændring i beregningen af, hvor stor en del af naturgassen, der skal betales afgift af, og dels af en ændring af elproduktionstilskuddet. Ændringerne giver de mindste værker den største lettelse, da elproduktionstilskuddet kun ydes til 8.000 MWh el pr. år.

Grænsen på 8.000 MWh årligt gælder ikke for barmarksværker, som fortsat modtager tilskud til hele elproduktionen, mens anlæg med en eleffekt på over 25 MW ikke modtager tilskud. For et lille værk vil ændringerne betyde en lavere varmeregning på op til 1.500 kr. årligt, mens det for et stort værk vil betyde stort set uændrede varmepriser.

Betaling for VE-strøm

Der hersker fortsat total usikkerhed om de fremtidige afregningsvilkår for strøm produceret på decentrale biomasse- og biogaskraftvarmeanlæg. Året 2002 bragte ingen afklaring på, hvorvidt de intentioner, der blev fastlagt i "El-reformaftalen" i 1999, ville blive implementeret. De eksisterende anlæg afregnes fortsat efter de hidtil gældende regler med tariffen for prioriteret produktion plus et tillæg på 27 øre/kWh, men for nye anlæg er der endnu ikke udmeldt, hvorvidt disse vil modtage de forventede minimum 60 øre/kWh. Oplægget til udstedelse af VE-beviser er indtil videre stillet fuldstændig i bero, og der er ikke opstillet nye forslag til afregning. Dette betyder således, at der ikke eksisterer regler for afregning af VE-strøm for anlæg, der er bygget efter udgangen af 2002.

Det må således konstateres, at udbygningen af den decentrale biomasse- og biogaskraftvarme er stoppet med udgangen af 2002, indtil der vedtages nye regler på området. DFF beklager for så vidt ikke denne ubesluttsomhed, da den er et udtryk for, at det reelt ikke kan betale sig at konvertere de mindre biomassevarmeværker til kraftvarme hverken selskabsøkonomisk eller samfundsøkonomisk. For forbrugerne er den store investering alt for risikofyldt, og for samfundet er det ikke rentabelt at investere så store summer i elproduktion med lav virkningsgrad i en tid med eloverløb.

Vurderes fremtidsudsigterne for biomassekraftvarme, må konklusionen også være, at i et liberaliseret elmarked, hvor man drøfter afvikling af den prioriterede elproduktion, vil den meget investeringstunge biomassekraftvarme være yderligere truet.

Hvis udbygningen af biomassekraftvarmen igen skal igangsættes, er det derfor bydende nødvendigt med et EU-initiativ, der sikrer den CO₂-neutrale biomassekraftvarmes indplacering i et fælleseuropæisk liberalt elmarked. Indtil dette sker, vil investeringer på dette område være at spille hasard med forbrugernes penge.

Etablering af brancheklagenævn på energiområdet

For at sikre forbrugerne en let og effektiv klagebehandling har økonomi- og erhvervsministeren lagt op til en generel reform af forbrugerklageområdet. I den sammenhæng skal forholdene omkring etableringen af et forbrugerklagenævn på energiområdet også belyses nærmere.

Behovet for et klart og velfungerende forbrugerklagesystem er særlig aktuelt på energiområdet som følge af den igangværende liberalisering på el- og gasområdet.

Energistyrelsen har derfor besluttet at nedsætte en bredt sammensat arbejdsgruppe, der får til opgave at udarbejde et oplæg til etablering af et sådant forbrugerklagenævn på energiområdet. Med etableringen af et forbrugerklagenævn skal behandlingen af forbrugerklager på energiområdet i videst muligt omfang samles hos ét klageorgan.

Arbejdsgruppen får til opgave at kortlægge og udrede forhold, der måtte være relevante for etableringen af et sådant forbrugerklagenævn, herunder at fremsætte forslag til en mulig konstruktion og finansiering.

Arbejdsgruppen består af repræsentanter for selskaberne på el-, gas- og varmeområdet samt berørte myndigheder og organisationer, og DFF modtog i oktober 2002 en indbydelse fra Energistyrelsen til at deltage i arbejdsgruppen. DFF er repræsenteret ved Karen Marie Nygaard, jurist i DFFs sekretariat.

Det første møde i arbejdsgruppen blev afholdt i november 2002, og det kunne på mødet konstateres, dels at branchen stiller sig positiv overfor en undersøgelse af muligheden for at etablere et brancheklagenævn, og dels at der er behov for en nærmere belysning af en række problemstillinger bl.a. vedrørende klagenævnets kompetence og finansiering. Energistyrelsen har derfor foreslået, at der nedsættes to undergrupper, der beskæftiger sig med henholdsvis organisering/finansiering og kompetence.

DFF er således umiddelbart positiv overfor en undersøgelse af muligheden for at etablere et brancheklagenævn, dog under forudsætning af at der dels opnås en mere hensigtsmæssig fordeling af klager, som er let og gennemskelig for forbrugeren, og dels at dette sker under de samme finansieringsmæssige rammer, idet branchen allerede i dag betaler til Energitilsynets klagesagsbehandling.

DFF vil løbende orientere medlemmerne om det videre forløb i sagen.

Energispareaktiviteter

Også i 2002 var der stor aktivitet på området energispareaktiviteter.

Energispareloven, som pålægger etablering af lokale energispareudvalg, får ikke nogen efterfølgende bekendtgørelse. Der er nu etableret godt 30 energispareudvalg med en god geografisk fordeling. Efter en noget turbulent start, hvor mange fjernvarmeværker følte, at visse elselskaber ville løbe dem over ende, har udvalgene nu fundet en fornuftig placering. Mere end 300 fjernvarmeværker har tilsluttet sig et energispareudvalg, og efter at Energistyrelsen i sommeren 2002 lavede en status på udvalgene og deres opgaver, er det besluttet ikke at udarbejde en bekendtgørelse. Energispareudvalgene fungerer de fleste steder som en ERFA-gruppe med deltagelse af 1-4 elselskaber, 1 gasselskab og 1-15 fjernvarmeselskaber. Udvalgene har/bør have en minimal økonomi, idet aktiviteterne på energispareområdet foregår i de enkelte selskaber, men kan koordineres og idé-udveksles i energispareudvalget.

Den reviderede varmforsyningslov fra 2001 blev efterfulgt af en bekendtgørelse om energispareaktiviteter i fjernvarmeselskaberne i september 2001. I bekendtgørelsen lægges der op til etablering af et samarbejdsorgan. Samarbejdsorganet blev etableret i februar 2002. Udvalget tæller syv personer: tre repræsentanter for DFFs medlemmer, en repræsentant fra Foreningen Danske Kraftvarmeværker, to repræsentanter fra EDB-leverandører samt en repræsentant fra DFFs sekretariat. Udvalget har fået navnet: Fjernvarmens Samarbejdsorgan for Ener-

gispareaktiviteter. Udvalget er for alle fjernvarmeselskaber i Danmark, uanset medlemsforhold af foreninger.

I årets løb er der ført mange forhandlinger med Energistyrelsen forud for fjernvarmebranchens første "Opgavebrev vedrørende energispareaktiviteter". DFF har arbejdet meget for, at energispareaktiviteter skal være et brugbart værktøj for fjernvarmeselskaberne og ikke en ukritisk kopi af elsektorens metoder. Der er blevet lyttet i Energistyrelsen, og i november 2002 kom så det første opgavebrev.

Fra DFFs side er der tilfredshed med indholdet og omfanget af opgavebrevet. I 2003 bliver hovedopgaven at få lavet en status over den store mængde af aktiviteter, der allerede foregår på værkerne samt at få igangsat nogle pilotprojekter på energispareområdet og en begyndende planlægning. I samarbejdsorganet og på sekretariatet skal der nu arbejdes med det rapporteringssystem, der skal benyttes af værkerne ved planlægning og senere indrapportering. DFF vil søge at tilsikre, at det bliver administrativt begrænset mest muligt, så arbejdskraften kan bruges på energispareaktiviteter til gavn for værket og dets kunder.

I el- og gassektoren er der tilsvarende etableret samarbejdsorganer med sekretariat hos henholdsvis ELFOR og DGC. Fjernvarmens samarbejdsorgan har indledt et samarbejde med disse to udvalg. Samarbejdet skal udveksle og koordinere arbejdet, hvor det er muligt, men skal også klarlægge de områder, hvor de tre sektorer er så forskellige, at sam-

arbejde om energispareaktiviteter ikke vil være relevant.

Det forventes, med de politiske udmeldinger der kommer, at energispareaktiviteter også de kommende år vil være et område, der skal være fokus på. I DFF er der tilfredshed med, at der tilsyneladende lægges større vægt på brugerøkonomien end på samfundsøkonomien, når fjernvarmeværkerne skal tilbyde energispareaktiviteter til deres kunder. Derved kan det sikres, at det bliver et godt værktøj for både kunderne og værkerne

Energitilsynet

Der er i 2002 sket en omorganisering i Energitilsynet, således at tilsynet nu er organiseret med en arbejdende formand i Energitilsynets sekretariat.

Tilsynet har i årets løb behandlet en lang række sager vedrørende tariffer, restancer, udtrædelse m.v. for blot at nævne nogle typer af klagesager.

Energitilsynets registre er endvidere blevet opdateret og ajourført, og tilsynet har i den forbindelse rettet henvendelse til alle fjernvarmeværker med anmodning om at anmelde deres priser og andre leveringsbestemmelser til tilsynet.

Beslutningen om at ajourføre tilsynets registre er truffet i lyset af nogle kendelser fra Energiklagenævnet, hvor man har kunnet konstatere, at sager er tabt alene af den grund, at de formelle anmeldelsesforhold ikke har været i orden. Der tænkes eksem-

pelvis på, at Energiklagenævnet har behandlet flere klagesager, hvor nævnet kommer frem til det resultat, at kravet om eksempelvis udtrædelsesgodtgørelse i den konkrete sag er ugyldigt, idet værket ikke har anmeldt vedtægterne, og dermed ikke har anmeldt bestemmelserne om udtrædelsesvilkår.

Fjernvarmens Samarbejdsorgan for energispareaktiviteter består af:

Ole Torp, Aalborg Fjernvarme (formand), Steffen B. Moe, Sønderborg Fjernvarme, Henning H. Petersen, Sydfalster Varmeværk, Preben Andersen, Foreningen Danske Kraftvarmeværker, Anne-Marie Bøgh Hansen, KMD, Jørgen Pedersen, Dansk Fjernvarmes EDB-Selskab, Mette Hansen, DFF.

Forsikringsgruppeordningerne - "Kritisk sygdom" og "Sundhedssikring"

Efter flere henvendelser fra medlemsværker, der har efterspurgt muligheden for at tegne forsikring for "Kritisk sygdom" og "Sundhedssikring" for såvel værkets medarbejdere som for bestyrelsesmedlemmerne, besluttede DFFs bestyrelse at foretage en medlemsundersøgelse i form af en rundspørge blandt medlemmerne for at få klarlagt, om der var interesse for en sådan ordning.

Medlemsundersøgelsen blev gennemført i januar/februar 2002 og parallelt hermed indhentede DFF tilbud fra forskellige forsikringselskaber samt undersøgte priser og vilkår i øvrigt.

På baggrund af de indkomne spørgeskemaer blev det konkluderet, at der var interesse blandt medlemmerne for, at DFF også kan tilbyde en sådan gruppeordning for sundhedsforsikringer på lige fod med DFFs gruppeordninger for gruppelivsforsikring og for gruppeulykkesforsikring.

DFFs bestyrelse besluttede derfor på et bestyrelsesmøde i marts 2002, at de ovennævnte forsikringsgruppeordninger fremover skal være et tilbud til DFFs medlemmer, og man valgte herefter det tilbud, som

Codan Forsikring tilbyder på sundhedsforsikringer.

Den nye forsikringsgruppeordning blev tilbudt DFFs medlemsværker i maj 2002.

Ordningen er etableret som en selvstændig gruppeordning, som selvfølgelig er frivillig for medlemsværkerne, og kort fortalt omhandler de to forsikringer følgende:

"Sundhedssikring"

Sundhedssikring dækker udgifterne til hurtig behandling på privathospital, så medarbejderen undgår unødigt ventetid og hurtigere kan vende tilbage til virksomheden. Ud over selve behandlingen dækker sundhedssikringen også udgifter til forundersøgelse, ambulante efterkontrol, genoptræning, medicin og lignende.

"Kritisk sygdom"

Kritisk sygdom sikrer medarbejdere en sum penge, hvis de rammes af alvorlig sygdom. Pengene kan man vælge at bruge på behandling, på at indrette hjemmet efter sygdommen, på rekreation, orlov eller måske en rejse.

Som eksempler på en "kritisk sygdom" kan bl.a. nævnes kræft, blodprop i hjertet, bypassoperation eller ballonudvidelse, AIDS, døvhed, blindhed, muskelsvind, Parkinson sygdom m.v.

Administrationen af ordningen sker direkte til Codan Forsikring, herunder tilmeldelse til ordningen, præmieopkrævning m.v.

Lovgivning

Den nye årsregnskabslov

Den nye årsregnskabslov – lov nr. nr. 448 af 7. juni 2001 om erhvervsdrivende virksomheders aflæggelse af årsregnskab m.v. – trådte i kraft den 1. januar 2002 med virkning for regnskabsår, der påbegyndes den 1. januar 2002 eller senere, jf. dog lovens § 165, stk. 3-6.

DFF har i den anledning fået en række henvendelser fra bl.a. medlemsværker, revisorer og andre vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt fjernvarmeværker er omfattet af årsregnskabslovens principper for opstilling af årsregnskab, herunder afgrænsningen til varmeforsyningslovens bestemmelser.

DFF udarbejdede derfor i samarbejde med en statsautoriseret revisor fra et større revisionsfirma et notat, som kort og overordnet redegjorde for årsregnskabslovens principper, og hvilke konsekvenser loven får for fjernvarmeværkerne. Endvidere er afgrænsningen til varmeforsyningsloven og afskrivningsbekendtgørelsen også behandlet i notatet, der blev udsendt som cirkulære til DFFs medlemmer i februar 2002 (cirkulære nr. 2170/02).

Kort resumé af notatet og lovens konsekvenser:

Årsregnskabsloven

Ifølge årsregnskabslovens § 1, gælder loven som udgangspunkt for alle erhvervsdrivende virksomheder, jf. dog lovens § 1, stk. 3. Alle fjernvarmeværker er derfor også som udgangspunkt omfattet af loven.

Lovens § 3 indeholder bl.a. bestemmelser om,

hvilke typer af virksomheder, der skal aflægge årsrapport.

Regnskabsklasser

Reglerne for udarbejdelse af årsrapporter opdeles i regnskabsklasserne A, B, C og D, jf. § 7. Ved afgørelsen af, hvilken regnskabsklasse en virksomhed skal følge, gælder følgende:

Regnskabsklasse A

Virksomheder omfattet af loven, som ikke har pligt til at aflægge årsrapport efter § 3, stk. 1, men som frivilligt aflægger årsrapport, jf. § 3, stk. 2, skal i det mindste følge reglerne for regnskabsklasse A.

Dette indebærer bl.a., at der som sådan ikke er skema-pligt, men at balancen skal vise de hovedposter og romertalsposter, der fremgår af skema for balance i kontoform, jf. årsregnskabslovens § 19, stk. 2. De grundlæggende krav til årsrapporten, jf. kapitel 3 (§§ 11-16) er endvidere også gældende for årsrapporter aflagt efter regnskabsklasse A, ligesom kravene til indregning og måling i § 20, og oplysningskravene i § 21 skal følges.

Regnskabsklasse B

Små virksomheder, som har pligt til at aflægge årsrapport efter § 3, stk. 1, skal i det mindste følge reglerne for regnskabsklasse B.

Årsrapporter aflagt efter regnskabsklasse B skal som minimum opfylde de krav, som stilles til regnskaber aflagt efter klasse A. Herudover er der supplerende krav. Det kan bl.a. nævnes, at der er skema-pligt, ligesom der er konkrete bestemmelser, hvad angår indreg-

ning og måling af aktiver og gæld, notekrav samt anvendt regnskabspraksis. De nærmere regler for denne klasse fremgår af afsnit III, §§ 22–77.

Regnskabsklasse C

Mellemstore og store virksomheder, som har pligt til at aflægge årsrapport efter § 3, stk. 1, skal i det mindste følge reglerne for regnskabsklasse C.

De supplerende krav til regnskaber aflagt efter regnskabsklasse C fremgår af afsnit IV (§§ 78 – 101). Der er hovedsagelig tale om skærpede oplysningskrav, ligesom der skal udarbejdes en pengestrømsopgørelse. Herudover er der tale om yderligere krav til indregning og måling af specifikke aktiver.

Regnskabsklasse D

Statslige aktieselskaber, hvis aktier eller obligationer er optaget til notering på en fondsbørs ("børsnoterede selskaber") i et EU-land eller i et andet land, hvormed Fællesskabet har indgået aftale, og som har pligt til at aflægge årsregnskab efter § 3, stk. 1, nr. 1, skal uanset størrelse følge reglerne for regnskabsklasse D.

De supplerende krav fremgår af afsnit V (§§ 102 – 108).

Konklusion

Umiddelbart er det DFFs opfattelse, at alle fjernvarmeværker bliver omfattet af årsregnskabsloven, idet fjernvarmeværkerne ikke udelukkende udarbejder regnskaber til eget brug. Hovedparten af de "rene" fjernvarmeværker (dvs. værker der kun producerer var-

me) vil sandsynligvis være omfattet af klasse A, mens de elproducerende værker som minimum vil være omfattet af klasse B.

Hvad angår afskrivningsproblematikken, så fremgår det af årsregnskabsloven, at der på materielle anlægsaktiver skal foretages afskrivninger, der tilsigter en systematisk afskrivning af aktiverne over brugstiden (Klasse B – D). For regnskaber aflagt efter klasse A, er der krav om, at aktiver indregnes og måles systematisk og konsekvent i overensstemmelse med almindeligt anerkendte retningslinier og under hensyntagen til virksomhedens art og omfang.

Over for dette står kravet om anvendelse af bestemmelserne i afskrivningsbekendtgørelsen (nr. 175 af 18. marts 1991) og dermed de af Energitilsynet almindeligt anerkendte retningslinjer for denne type virksomhed. Under forudsætning af anvendelse af systematiske afskrivninger indenfor rammerne af afskrivningsbekendtgørelsen, er det DFFs opfattelse, at disse afskrivninger også kan indeholdes i årsregnskabslovens regler. I tilknytning hertil skal dog gøres opmærksom på kontinuitetskravet, hvoraf følger, at det én gang valgte princip skal følges fremadrettet.

Ansættelsesbevisloven

Ændring af lov om arbejdsgiverens pligt til at underrette lønmodtageren om vilkårene for ansættelsesforholdet (ansættelsesbevisloven). Beskæftigelsesministeren fremsatte den 12. december 2001 forslag til ændring af ansættelsesbevisloven (L 31) som følge af en afgørelse ved EF-Domstolen. Forslaget blev

vedtaget i Folketinget ved 3. behandling den 19. marts 2002 (lov nr. 138 af 25. marts 2002). Loven trådte i kraft den 1. juli 2002.

Med lovændringen slås det fast, at arbejdsgiveren skal give lønmodtageren oplysninger om alle væsentlige vilkår for ansættelsesforholdet, herunder mindst de oplysninger, der er nævnt i lovens § 2, stk. 2, nr. 1-10, som kort fortalt er følgende:

1. Arbejdsgiverens og lønmodtagerens navn og adresse.
2. Arbejdsstedets beliggenhed.
3. En beskrivelse af arbejdet eller en angivelse af lønmodtagerens titel, rang, stilling eller jobkategori.
4. Ansættelsesforholdets begyndelsestidspunkt.
5. Ansættelsesforholdets forventede varighed, medmindre der er tale om tidsbestemt ansættelse.
6. Lønmodtagerens rettigheder med hensyn til betalt ferie/løn under ferie.
7. Varighed af lønmodtagerens og arbejdsgiverens opsigelsesvarsler eller regler herom.
8. Den gældende eller aftalte løn samt udbetalingsterminer.
9. Den daglige eller ugentlige arbejdstid.
10. Angivelse af hvilke kollektive overenskomster eller aftaler, der regulerer arbejdsforholdet.

Lovændringen præciserer således, at den ovenfor nævnte opregning ikke er udtømmende, men at der kan være væsentlige oplysninger derudover, der skal fremgå af et ansættelsebevis.

Beskæftigelsesministeriets vejledning

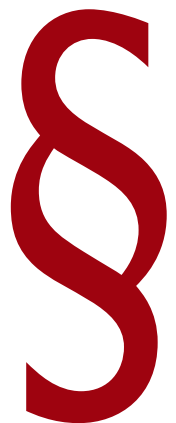
Arbejdsretskontoret i Beskæftigelsesministeriet har på baggrund af lovændringen udarbejdet "Vejledning om ansættelsesbeviser", som bl.a. nærmere præciserer, hvad væsentlige vilkår egentlig er. Der er dog ikke tale om en udtømmende facitliste, idet det vil bero på en konkret vurdering i den enkelte ansættelse, hvad der er et væsentligt vilkår. I sidste instans vil det være op til domstole at vurdere, hvornår noget er et væsentligt vilkår.

Som eksempel på et væsentligt vilkår kan nævnes overarbejde, som er den direkte årsag til lovændringen (EF-Domstolens afgørelse af 8. februar 2001), men et andet bud kunne f.eks. være pligt til tilkaldevagter eller weekendarbejde m.v.

Ændring af ansættelsesbeviser?

Lovændringen giver selvfølgelig anledning til, at man kan stille spørgsmålet - om det er nødvendigt at værkerne ændrer allerede eksisterende ansættelsesbeviser? Som nævnt ovenfor vil vurderingen af, om der er tale om et væsentligt vilkår, bero på en konkret vurdering. Allerede i dag skal såvel selve arbejdet som jobtitlen være beskrevet i ansættelsesbeviset, og sker der en ændring i arbejdet, skal det ind i ansættelsebeviset.

Hvis værket derfor allerede har beskrevet overarbejde, pligt til tilkaldevagter eller weekendarbejde m.v. vil der - efter DFFs umiddelbare opfattelse - formentlig ikke være grundlag for at ændre i eksisterende ansættelsesbeviser. Men det vil dog som

nævnt altid bero på en konkret vurdering af det enkelte ansættelsesforhold.

Det skal for god ordens skyld nævnes, at det påhviler arbejdsgiveren at drage omsorg for, at lønmodtageren underrettes om vilkårene

for ansættelsesforholdet. Hvis arbejdsgiveren ikke opfylder sin oplysningspligt, kan man blive mødt med krav om godtgørelse.

For yderligere oplysninger se også Beskæftigelsesministeriets hjemmeside på adressen: www.bm.dk.

Lov om arbejdsmiljø

Regeringen vedtog medio 2002 en ændring af arbejdsmiljøloven (lov nr. 437 af 10. juni 2002), der medfører, at grænsen for, hvornår en virksomhed har pligt til at etablere en sikkerhedsorganisation, hæves fra fem til ti ansatte. Kravet om, at arbejdsleder og sikkerhedsrepræsentant skal gennemføre arbejdsmiljøuddannelsen, gælder derfor også kun for varmeværker med ti ansatte eller derover. Lovændringen trådte i kraft den 1. juli 2002.

Reglerne om virksomhedens sikkerheds- og sundhedsarbejde ser kort fortalt ud som følger:

Personlig kontakt

I virksomheder med en-ni ansatte skal virksomhedens arbejde med sikkerhed og sundhed udføres ved personlig kontakt mellem arbejdsgiveren, eventuelle arbejdsledere og de øvrige ansatte.

Sikkerhedsorganisation

I virksomheder med ti ansatte eller derover skal virksomhedens arbejde for sikkerhed og sundhed organiseres.

Det fremgår bl.a. af loven, at arbejdslederen for en afdeling eller et område sammen med sikkerhedsrepræsentanten skal danne en sik-

Den nye årsregnskabslov har følgende konsekvenser for fjernvarmeværkerne afhængig af, hvordan det enkelte værk er organiseret selskabsmæssigt:

Varmeværket er organiseret som et A/S eller et ApS:

Omfattet af årsregnskabslovens regnskabsklasse B eller C.

Varmeværket er organiseret som et A.m.b.a og der produceres/handles med el:

Omfattet af årsregnskabslovens regnskabsklasse B og C (i kraft af elforsyningsloven).

Varmeværket er organiseret som et A.m.b.a, og der produceres/leveres kun varme og vand. Og værkets årsregnskab og vedtægter er offentligt tilgængelige:

Omfattet af årsregnskabslovens regnskabsklasse A.

Varmeværket er organiseret som et A.m.b.a, og der produceres/leveres kun varme og vand. Men værkets årsregnskab og vedtægter er ikke offentligt tilgængelige:

Overskrides to af følgende størrelsesgrænser i to på hinanden følgende år

- en balancesum på 4 mio. kr.

- en nettoomsætning på 10 mio. kr.

- et gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede i løbet af regnskabsåret på 10.

Hvis "ja" er værket omfattet af årsregnskabslovens regnskabsklasse B og C.

Hvis "nej" er værket omfattet af årsregnskabslovens regnskabsklasse A.

Varmeværket er organiseret som et I/S, og der produceres/leveres kun varme og vand:

Omfattet af årsregnskabslovens regnskabsklasse A.

kerhedsgruppe for den pågældende afdeling eller det pågældende arbejdsområde.

De ansatte skal ligeledes vælge en sikkerhedsrepræsentant for hver afdeling eller hvert arbejdslederområde til at indtræde i sikkerhedsgruppen og repræsentere sig i spørgsmål om de ansattes sikkerhed og sundhed.

I virksomheder med 20 ansatte eller derover skal der oprettes et sikkerhedsudvalg.

Arbejdspladsvurderinger (APV)

Der er ikke sket ændringer på dette område, og arbejdsgiveren skal derfor fortsat - uanset antallet af ansatte - sørge for, at der udarbejdes en skriftlig arbejdspladsvurdering af sikkerheds- og sundhedsforholdene på arbejdspladsen under hensyntagen til arbejdets art, de arbejdsmetoder og arbejdsprocesser, der anvendes, samt virksomhedens størrelse og organisering.

Arbejdspladsvurderingen skal forefindes i virksomheden og være tilgængelig for virksomhedens ledelse, de ansatte og Arbejdstilsynet.

Bedriftssundhedstjeneste

For så vidt angår bedriftssundhedstjenesten (BST) fremgår det af den gældende bekendtgørelse (nr. 750 af 24. august 2001 med senere ændringer), at alle virksomheder med ansatte - uanset antallet af ansatte - har pligt til at tilslutte sig eller etablere en godkendt bedriftssundhedstjeneste. I bilag 1 til bekendtgørelsen er angivet fra hvilket

tidspunkt denne pligt gælder under hensyn til virksomhedens branchetilhørsforhold.

Det fremgår af dette bilag, at "varmeforsyning" pr. 1. januar 2002 blev omfattet af pligten til at tilslutte sig eller oprette en bedriftssundhedstjeneste uanset antallet af ansatte.

Private kontorer og administration ville ligeledes - efter den gældende lovgivning - pr. 1. januar 2005 være omfattet af den ovenfor nævnte pligt. Dette er dog ændret ved bekendtgørelse nr. 1110 af 17. december 2001, idet udbygningen af bedriftssundhedstjenesten, som var planlagt til at omfatte hele arbejdsmarkedet, er sat i venteposition.

Administrative bøder

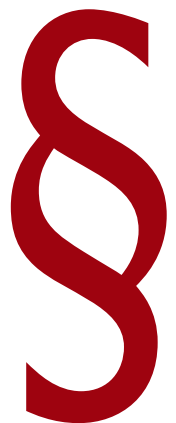
Beskæftigelsesministeren har udstedt en ny bekendtgørelse (nr. 107 af 28. februar 2002), hvoraf det fremtidige anvendelsesområde for administrative bøder fremgår.

Det fremgår bl.a. heraf, at Arbejdstilsynet ikke længere kan udstede administrative bøder for at overtræde formelle arbejdsmiljøregler, f.eks. manglende arbejdspladsvurdering (APV) eller manglende organisering af sikkerhedsarbejdet.

Yderligere information om reglerne på arbejdsmiljøområdet kan hentes på Beskæftigelsesministeriets hjemmeside på adressen: www.bm.dk.

Arbejds miljøafgiften afskaffes

Folketinget vedtog i december 2000 lov om

en generel arbejdsmiljøafgift (lov nr. 1247 af 20. december 2000). Denne lov pålagde virksomhederne en arbejdsmiljøafgift. Afgiftsordningen indeholdt i sig selv en økonomisk tilskyndelse til at styrke indsatsen for et bedre arbejdsmiljø, og det var intentionen med loven, at den skulle medvirke til at forstærke indsatsen for et bedre arbejdsmiljø i de enkelte virksomheder.

Loven trådte i kraft den 1. januar 2001, og første opkrævning af afgiften skete med forfaldstidspunktet den 1. september 2001. Folketinget vedtog endvidere en lov om arbejdsmiljøcertifikat til virksomheder og om statstilskud til virksomheder med certifikat (lov nr. 442 af 7. juni 2001), hvorefter virksomheder, der med et arbejdsmiljøcertifikat dokumenterer, at de har et særlig godt arbejdsmiljø, kan få et tilskud, der modsvarer de beløb, som virksomhederne betaler som følge af den generelle arbejdsmiljøafgift.

Folketinget har efterfølgende i juni 2002 vedtaget, at den ovenfor nævnte lov om arbejdsmiljøafgift afskaffes med virkning fra den 1. januar 2003 (lov nr. 435 af 10. juni 2002), og at den tilknyttede tilskudsordning ophæves via en ændring af loven om arbejdsmiljøcertifikater m.v. (Lov nr. 436 af 10. juni 2002).

Selve arbejdsmiljøcertifikatordningen videreføres dog, idet arbejdsmiljøcertifikatet, som var en del af incitamentspakken fra den tidligere regering, i sig selv kan have en profileringsmæssig værdi for virksomhederne. Yderligere information om afskaffelse af arbejdsmiljøafgiften m.v. kan hentes på

Beskæftigelsesministeriets hjemmeside på adressen: www.bm.dk. Se også Arbejdstilsynets hjemmeside på adressen: www.at.dk.

Nye varmetillægsregler

Med virkning fra den 1. september 2002 blev varmetillægsreglerne ændret på baggrund af en aftale indgået mellem Regeringen og Dansk Folkeparti. Denne aftale blev udmøntet i en ændring af bekendtgørelse om social pension (nr. 602 af 12. juli 2002).

Baggrunden for ændringen er, at der har været store problemer med de hidtil gældende regler, idet varmeværkernes opkrævning af fast afgift ikke kunne indgå i beregningsgrundlaget for tildeling af varnehjælp. Efter den hidtil gældende bekendtgørelse kunne beregningsgrundlaget alene baseres på de udgifter, der indgik ved køb af selve brændsel, hvad enten det var fjernvarme, olie eller andet brændsel. Et fjernvarmeværk er netop karakteriseret ved, at det kræver store investeringer i forhold til individuel opvarmning. Disse investeringer er nødvendige for at opnå den miljømæssige gevinst. Dette medfører således også, at en relativ stor del af prisen for fjernvarme er kapitaludgifter. Og det er derfor urimeligt, at dette ikke indgår i beregningen af varnehjælp.

De nye varmetillægsregler tager dog højde for disse problemer, idet varmetillægget nu beregnes på baggrund af 90% af varmeregningen. Fradraget på 10% kan tolkes som et generelt fradrag for udgifter til drift og vedligeholdelse i beregningsgrundlaget for varmetillæg.

Den underliggende tankegang er, at varmetillæg er, og fortsat skal være, en hjælp til delvis dækning af brændselsudgifter, mens udgifter til drift og vedligeholdelse er huslejerelaterede udgifter, der eventuelt kan kompenseres via boligstøttereglerne.

De nye regler ændrer således ikke fundamentalt ved principperne bag varmetillæg, men de er lettere at administrere, og de skaber større grad af lighed for pensionister, der får deres varme fra et kollektivt varmeforsyningsselskab.

DFF har ved flere lejligheder siden september 2000 presset hårdt på overfor politikerne - især i den tidligere regering - og gjort opmærksom på, at de eksisterende regler var urimelige og til stor gene for både pensionister og de berørte varmekærker. DFF finder det derfor glædeligt, at der nu er udarbejdet en ændringsbekendtgørelse, som sikrer, at pensionister, der aftager fjernvarme ikke diskrimineres i forhold til pensionister, der anvender individuelle opvarmningsformer.

El- og gasdirektiver

EU's energiministre besluttede d. 25. november 2002, at EU's el- og gasmarkeder skal være åbnet 100% for alle kunder pr. 1. juli 2007. Dette er en klar tidsmæssig opstramning i forhold til de tidligere direktiver. Ministrene besluttede i øvrigt, at transmissionselskaber selskabsmæssigt skal adskilles fra deres ejere i 2004, og selskaber der driver distributionsnet, i 2007. Især Tyskland og Frankrig var tøvende over for disse opstramninger af

direktiverne, men de måtte give efter overfor fuld enighed blandt de øvrige 13 medlemslande. I Danmark bliver den væsentligste følge af disse ændringer, at der sættes en dato for, hvornår det danske gasmarked skal åbnes fuldt ud. Men selvom markedet liberaliseres, viser erfaringerne med den allerede foretagne delvise åbning, at det kan tage tid, før markedet kan betragtes som de facto åbent og frit for alle kunder og leverandører.

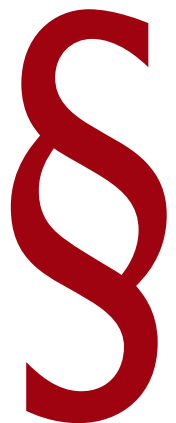
Restancevejledningen er blevet opdateret og mere praktisk orienteret

Medio oktober 2002 udsendte DFF en ny vejledning om restanceinddrivelse i varmeforsyningsevirsomheder. Den nye restancevejledning erstatter den tidligere vejledning om restancer udsendt i august 1983.

Den nye restancevejledning indeholder en opdatering af de gældende regler samt den praksis, der er gældende på området og er i overensstemmelse med de afgørelser, Energitilsynet har truffet på området.

DFF har ved udarbejdelsen af vejledningen lagt stor vægt på, at restancevejledningen skal være et praktisk værktøj og opslagsværk, som værkerne kan anvende i det daglige arbejde, når man skal håndtere en sag, hvor en forbruger er i restance.

Derfor indeholder vejledningen bl.a. en praktisk del, som giver svar på de fleste spørgsmål, der rejses af medlemmerne i forbindelse med en restancesag, som f.eks. - Hvornår kan der lukkes for varmen? Skal der fortsat betales fast bidrag m.v., når der lukkes for varmen

---

hos en forbruger? Underretning af de sociale myndigheder? Hvem har ansvaret for, at anlægget sikres mod eventuelle frostska-der, når der lukkes for fjernvarmeforsyningen? Gebyr? Depositum mv.?

Restancevejledningen er udarbejdet af DFFs sekretariat i samarbejde med Foreningens juridiske rådgiver og har efterfølgende været behandlet i DFFs vejledningsudvalg. Restancevejledningen har endvidere været forelagt Energitilsynet, som ultimo august 2002 har taget denne til efterretning.

Restancevejledningen er efterfølgende udsendt til medlemmerne medio oktober 2002.

Henvendelser fra medlemmerne:

Udtrædelsesvilkår

DFF har også i det forløbne år modtaget en række henvendelser fra medlemsværker vedrørende, hvordan man rent praktisk håndterer sagen, når en forbruger ønsker at udtræde af varmeværket.

DFF rettede allerede i 2000 henvendelse til Energitilsynet vedrørende udtrædelsesproblematikken, og der har efterfølgende været afholdt møder mellem repræsentanter fra Energitilsynets sekretariat og DFFs sekretariat samt DFFs vejledningsudvalg.

Udtrædelsesproblematikken er dog i skrivende stund endnu uafklaret, og DFF arbejder videre med sagen, idet Foreningen anser udtrædelsesproblematikken for særdeles principiel for hele branchen.

Restancer

Som nævnt udsendte DFF medio oktober 2002 en ny vejledning om restanceinddrivelse i varmeforsyningsvirksomheder.

DFF har i årets løb fået mange spørgsmål om forbrugere, der er i restance, herunder forløbet af selve restancesagen. I relation hertil melder der sig ofte mange spørgsmål.

Anmeldelse af priser og andre betingelser til Energitilsynet

Også reglerne om anmeldelse af priser og andre betingelser til Energitilsynet giver anledning til en række henvendelser.

Tariffer

Spørgsmål vedrørende tariffer er endvidere hyppigt forekommende, herunder hvordan værket bygger en hensigtsmæssig tarif op i overensstemmelse med DFFs tarifvejledning

Vedtægter

I relation til vedtægterne stilles en lang række forskellige spørgsmål, vedrørende f.eks. valgbarhed, stemmeret, fuldmagt m.v.

Lovgivning vedrørende miljø og biobrændsler

2002 blev igen et stille år på det lovgivningsmæssige område vedrørende miljø og biobrændsler, og de påpegede behov på området er ikke fulgt op fra Miljøstyrelsens side.

Generelt betragtet fungerer den nye Luftvejledning godt, men der er nogle fejl og mangler, som blev påpeget fra bl.a. DFFs side allerede i 2000, uden at dette har givet anledning til en revision eller et tillæg til Luftvejledningen fra Miljøstyrelsens side.

Det ene problem er, at Luftvejledningen stiller sig hindrende i vejen for udviklingen af et bedre røggasrensningssystem til halmfyrede anlæg baseret på røggaskondensering. En sådan våd røggasrensning kunne fjerne lugtgener og reducere SO₂-emissionen til en brøkdæl, men Miljøstyrelsen afviser at ville lempe partikelemissionen svarende til det, der er gældende for træfyring.

Det andet problem er, at Luftvejledningen foreskriver, at emissionsmålinger på våd røggas skal ske efter det såkaldte opasitetsprincip, som er en unødigt kostbar og kompliceret metode for biomasseanlæg, hvor emissionskontrollen kan ske langt mere hensigtsmæssigt via kontrol med og overvågning af vaskervandet i røggasvaskeren. Dette har været prøvet i en sag ved Miljøklagenævnet, hvor DFF og det klagende værk vandt, og kravet blev frafaldet. Uanset dette har Miljøstyrelsen ikke fundet anledning til at ændre sin holdning.

Det tredje problem er udbringningen af halmmaske på landbrugsjord, hvor den eksisterende vejledning foreskriver ikke realiserbare lave udspretningsmængder og analyser i stort omfang, uanset at det er dokumenteret, at resultaterne af analyserne er meget tilfældige og ikke repræsentative for den aske, der spredes. Analyserne laves således alene for analysernes skyld, og omkostningen herved må i stort omfang anses for spildt. Dette har afstedkommet, at Miljøstyrelsen i samarbejde med bl.a. værkerne har fået udarbejdet en rapport om separering og genanvendelse af biomasseaske. Denne rapport dokumenterer forholdene og anviser mulige løsninger, som umiddelbart kan implementeres i form af en revision af bioaskebekendtgørelsen. Men dette er indtil videre ikke sket.

Det fjerde problem er, at de danske myndigheder har meldt sig ud af det europæiske standardiseringsarbejde vedrørende faste genvundne brændsler, der kører parallelt med standardiseringsarbejdet for faste biobrændsler. Den danske affaldsdefinition er forskellig fra den fælleseuropæiske definition, som den er udtrykt i affaldsforbrændingsdirektivet, og det betyder, at nogle genvundne brændsler i europæisk definition bliver til biobrændsler, der kan anvendes til produktion af f.eks. VE-strøm. Ved ikke at deltage i arbejdet og gøre sin indflydelse gældende, og ved ikke at sørge for, at den danske definition bliver revideret i overensstemmelse med den fælleseuropæiske, kan Miljøstyrelsen have medvirket til, at den danske konkurrenceevne på området lider skade, samtidig med, at forholdet af andre lande kan opfattes som en teknisk handelshindring.

§

Euroheat & Power

I foråret valgtes for første gang en ny bestyrelse for Euroheat & Power (herefter EHP) efter de nye vedtægter, som gør EHP til en forening af de nationale fjernvarmeforeninger. Der blev sammensat en bestyrelse med repræsentanter fra alle EU-lande med fjernvarmesektorer af betydning samt et antal repræsentanter fra kommende medlemslande. Til præsident valgtes repræsentanten fra den svenske fjernvarmeforening, direktør Tomas Bruce fra Birka Energi i Stockholm. Sammen med EHPs direktør, Sabine Froning, har han arbejdet på at opbygge EHPs status som en troværdig samarbejdspartner for EU-systemet, organisationer m.v.

EHPs politiske arbejde i 2002 har i høj grad været præget af et antal direktivforslag fremsat af EU-kommissionen. Det allervigtigste er forslaget til direktiv om fremme af kraftvarme. Forslaget kom i forsommeren og ville på den ene side utvivlsomt slå et slag for kraftvarmen, men indeholdt på den anden side mange fejl og misforståelser, der skulle rettes, før direktivet også i virkeligheden kunne fremme kraftvarmen. EHP igangsatte mange aktiviteter, der skulle få gjort direktivets definition af kraftvarme mere korrekt, at få beregningen af den faktiske kraftvarmeproduktion mere præcis og få afskaffet en kompliceret model for sammenligning af kraftvarme med separat produktion af varme og el. EHP har i sidste halvdel af 2002 haft et godt samarbejde med det danske EU-formandskab, som bl.a. mundede ud i en fælles workshop.

EHP har også udarbejdet en manual for beregning af den korrekte andel af kraftvarme-el på kraftvarmeværker. Det er håbet, at denne manual kan blive standard.

Euroheat & Power, i samarbejde med de nationale foreninger, tog i 2001 initiativ til et EU-støttet projekt med henblik på at udvikle et certificeringssystem for kraftvarme, så eventuelle støtteordninger kommer de rette til gode. Projektforslaget nød ikke Kommissionens støtte, og EHP har derfor på frivilligt initiativ startet et pilotprojekt.

Herudover er der direktivet om handel med udslipsrettigheder for drivhusgasser. Direktivet omfatter også fjernvarmeproducerende anlæg over 20MW indfyret effekt. EHP har også forsøgt at påvirke dette direktiv i en gunstig retning, men der vil fortsat kunne opstå problemer i de enkelte landes implementering af direktivet, da mange praktiske problemer skal løses.

EHP har arbejdet med at modernisere sin indre struktur og med tilknytning til de nye EU-medlemslande i Øst- og Centraleuropa. DFFs interesser i Euroheat & Power varetages af Birger Lauersen fra sekretariatet, der er medlem af Euroheat & Powers bestyrelse samt formand for Working Group Energy Policy

Nordvarme

Nordvarme gennemførte i juni sit 9. nordiske fjernvarmesymposium. 134 fjernvarmefolk fra hele Norden mødtes to dage i Nyköping syd for Stockholm til et indholdsrigt program med både politiske og tekniske emner. Herudover fortsattes traditionen med at formænd og direktørerne fra de nordiske fjernvarmeforeninger mødes to gange årligt for at udveksle synspunkter, og herunder også at koordinere dem i forhold til arbejdet på europæisk plan.

DFF-Uddannelse

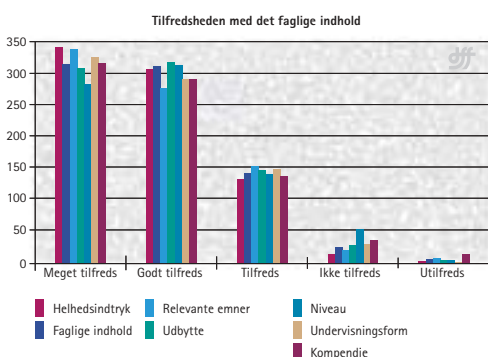

Højt aktivitetsniveau

I 2002 har der igen været et højt aktivitetsniveau. Der er gennemført 68 kurser, seminarer eller temadage med i alt 916 deltagere. I gennemsnit har hver enkelt deltager været på uddannelse i godt tre dage. Udviklingen går i retning af kortere forløb med en og to dages kurser.

Stor grad af tilfredshed

I alt har 807 deltagere ud af 916 svaret på evalueringsskemaet.

98% er enten meget tilfreds, godt tilfreds eller tilfreds med helhedsindtrykket, mens kun 2% ikke er tilfreds. Helt præcis er 0,25% utilfreds med helhedsindtrykket. Til spørgsmålet om emnerne er relevante for arbejdet er 95% meget tilfreds, godt tilfreds eller tilfreds, og 5% er enten ikke tilfreds eller utilfreds.

Vurderingen af niveauet og kompendiet er knap så godt. Ved vurderingen af tilfredsheden med niveauet er der 92%, der enten er meget tilfreds, godt tilfreds eller tilfreds. 6% er ikke tilfreds og 2% er utilfreds. For tilfredsheden med kompendiet er 88% enten meget tilfreds, godt tilfreds eller tilfreds. 8% er ikke tilfreds og 4% er utilfreds.

Generelt er der en meget stor grad af tilfredshed. Netop i kraft af alle tilbagemeldingerne, alle evalueringer både de skriftlige og de mundtlige evalueringer, er det muligt at få lavet forbedringer og ændringer målrettet de dele af uddannelserne, som kan blive bedre.

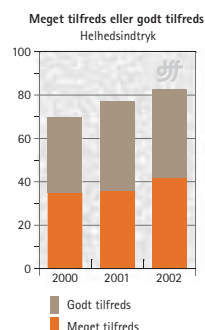
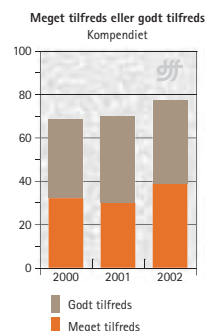
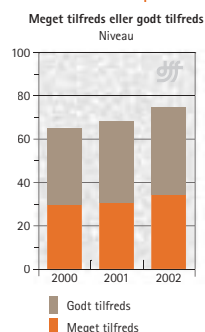
Og der sker forbedringer

Ved at sammenligne udviklingen gennem de sidste tre år, kan der ses en række forbedringer. Der bliver flere, der er godt tilfreds eller meget tilfreds.

Med hensyn til niveauet på uddannelserne er den enten for høj eller for lav. Det er selvfølgelig ikke entydigt. Der gennemføres mange kurser, seminarer og temadage med en meget blandet målgruppe, og såvel undervisere som foredragsholdere skal kunne ramme alle grupperne. I år 2002 er der brugt en del ressourcer på forbedring af kompendiematerialet.

DFF-Uddannelse har succes med en meget tæt opfølgning, af de gennemførte kurser. Mange af uddannelserne har været gennemført over en årrække, og der er sket løbende justeringer, ændringer og forbedringer.

Underviserne, foredragsholderne har hen ad vejen fået et bedre indblik i branchen. Det er medvirkende til det gode resultat. Netop ved at såvel deltagere som underviser er aktive med positiv og konstruktiv kritik på kurserne gøres dette muligt. Det giver DFF-Uddannelse og underviserne et redskab og nogle mål, som der hele tiden kan arbejdes videre med. På evalueringsskemaet spørges der til til-

fredsheden med kursusstedet. Deltagernes vurdering af kursusstedet er et væsentligt emne, der sagtens kan have indflydelse på helhedsvurderingen. En god oplevelse af kursusstedet giver erfaringsvis en større tilfredshed med helhedsindtrykket.

99% af deltagerne er enten meget tilfreds, godt tilfreds eller tilfreds med kursusstedet, heraf er 88% meget tilfreds eller godt tilfreds. Der er også mulighed for at give udtryk for tilfredsheden med den geografiske beliggenhed. 95% er enten meget tilfreds, godt tilfreds eller tilfreds. Ud fra at varmegærkerne er så spredt placeret i hele landet, vurderes det som et tilfredsstillende resultat.

Flere deltagere med en længerevarende videregående uddannelse

For nogle år siden blev det i uddannelsesudvalget drøftet, hvordan man kunne få flere med en videregående uddannelse til at deltage i kurserne. Mange af kurserne er målrettet medarbejdere med en længerevarende videregående uddannelse eller velegnede til denne gruppe.

Over de sidste tre år har udviklingen inden for deltagernes uddannelsesmæssige baggrund været følgende:

Deltagere med en faglært, kort videregående uddannelse:

År 2000 60%

År 2001 53%

År 2002 55%

Deltagere med en længerevarende, videregående uddannelse:

År 2000 20%

År 2001 33%

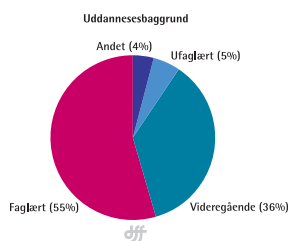
År 2002 36%

Som det ses, er der næsten dobbelt så mange deltagere med en længerevarende, videregående uddannelse i 2002 end for tre år siden. Det kan tilføjes, at bl.a. maskinmestre og ingeniører hører til denne gruppe.

DFF-Uddannelse har altid gjort meget ud af evalueringen, når kurset afsluttes, hvor målingen af den efterfølgende anvendelighed og effekt er mere spredt. Til evalueringerne sker det også, at netop anvendelighed og effekt af tidligere deltagelse i kurserne bliver nævnt. Således vil her blive nævnt et godt eksempel på disse tilbagemeldinger: En deltager på et af kurserne: "I de sidste år er det blevet meget mere spændende og interessant at arbejde med fjernvarme." Hvorfor det? "Uddannelse gør det interessant, arbejdet er blevet meget mere indholdsrigt og udfordrende. Mit job er blevet meget mere interessant og udviklende. Og det at træffe kolleger, det er guld værd." Det bør tilføjes, at deltageren har haft en uddannelsesplan, der er blevet fulgt igennem de sidste tre år.

Sådan en kommentar siger næsten alt:

- At aktiviteterne indenfor DFF-Uddannelse er med til at gøre medarbejderne mere tilfredse med arbejdet. Det er godt for medarbejderne, det er godt for branchen.
- At uddannelse giver medarbejderne lyst til

at videreudvikle sig, at gøre arbejdet bedre, at optimere, at undersøge mulighederne, at sætte sig ind i et stof. Det styrker varmeværket.

- At kompetenceløft forøger medarbejdernes interesse i at gøre det allerbedste på varmeværket. Det giver dygtige medarbejdere.
- Når varmeværket har motiverede medarbejdere, så tænker medarbejderne sig om, afsøger mulighederne og er ansvarlige for det jobområde, de varetager.
- Medarbejderne bliver lidt mere stolte af at være beskæftiget på et varmeværk. Det er godt. Det giver branchen et godt ry, det er et sted, hvor man gerne vil arbejde – det er også vigtigt. Det tiltrækker nye kvalificerede medarbejdere.
- Uden den nødvendige viden kan medarbejderne ikke være ansvarlige.

Temadage og oversættelsen af standarder inden for fjernvarmerør

Der har været afholdt tre temadage med emnerne: Geografisk Informations System-introduktion og Design- og lægningsnorm for fjernvarmerør. I 2001 blev der afholdt temadage om præisolerede fjernvarmerør – kravspecifikation og kvalitetssikring, hvor de nye standarder: DS/EN 253, 448, 488 og 489 blev gennemgået. Det var så meningen, at DS/EN 253 skulle oversættes, og at resten af standarderne var på engelsk. Det var beslutningen i 2001. Denne beslutning er i løbet af 2002 blevet ændret til at få alle standarderne oversat til dansk.

Ligeledes bliver hele EN 13941, lægningsnormen, oversat til dansk. De oversatte standarder er en del af kompendiematerialet.

Ny gruppe: Tænk tank for ledelse

Uddannelsesudvalget har nedsat en ny gruppe, der beskæftiger sig med udvikling af uddannelse for ledere. Den nye gruppe har fået navnet: Tænk tank for ledelse.

Målsætningen er følgende:

"At give DFF-Uddannelse ideer og forslag til temadage, seminarer og kurser, der vil kunne styrke varmeværkets ledelseskompetence. Ledelsen inkluderer mellemledere og bestyrelsesmedlemmer. Det tilstræbes, at der arbejdes med kompetencer, der enten er specielle for varmeværkerne, eller hvor varmeværkerne har gavn og glæde af at være sammen. Målet er blandt andet, at det teknisk baserede varmeværk får mere fokus på at være et kunde/forbrugerrelateret varmeværk. Tænk tanken for ledelse vil arbejde på, at branchen som helhed styrkes ledelsesmæssigt."

Mange medarbejdere fra varmeværkerne er aktive i DFF-Uddannelse

Ud over læseplangrupperne mm. er der mange medarbejdere fra varmeværkerne, der i årets løb har ydet en stor indsats i forbindelse med udviklingen eller afholdelse af kurserne mm.

Temadagen om Geografisk Informations System GIS blev udviklet i samarbejde med DFF-EDB og eksterne eksperter og med indlæg fra fjernvarmefolk.

Temadagen om design- og lægningsnormen blev udviklet af en særlig arbejdsgruppe bestående af fjernvarmefolk.

Uddannelsesudvalg, læseplangrupper mm

Uddannelsesudvalget

Formand, driftschef Torkild Kjærsgaard, Skanderborg Fjernvarme, varmemester Preben Andersen, Ulfborg Fjernvarme, afdelingsingeniør Nils-Aage Gregersen, Aalborg Kommune, Fjernvarmeforsyningen, driftsleder Karsten Bertelsen, Nyborg forsyning og service, energirådgiver Hans Henrik Hansen, VEKS, direktør Jørgen Aamand, DFF uddannelseskonsulent Gunhild Seested, DFF.

Læseplangruppen "Distribution"

Formand, afdelingsingeniør Nils-Aage Gregersen, Aalborg Kommune, Fjernvarmeforsyningen, afdelingsingeniør Astrid Birnbaum, Københavns Energi, driftsbestyrer Torben Nielsen, Hurup Fjernvarme, uddannelseskonsulent Gunhild Seested, DFF.

Læseplangruppen "Produktion"

Formand, driftsleder Karsten Bertelsen, Nyborg forsyning og service, driftsleder Frands Lauritzen, Kjellerup Fjernvarme, driftsleder Jens Peter Larsen, Hinnerup Fjernvarme, varmemester Henning Lewandowski, Rye Kraftvarmeværk, driftsleder Per Boisen, Hedensted Fjernvarme, ingeniør Viktor Jensen, DFF, uddannelseskonsulent Gunhild Seested, DFF.

Arbejdsgruppen "Administration"

Ekspeditionssekretær Anita Andersen, Energi Randers, kontorleder Torben Andersen, Grenaa Varmeværk, regnskabsleder Dorthe Staldkarl, Skanderborg Fjernvarme, afdelingsleder Erik Hansen, Nyborg forsyning og service, uddannelseskonsulent Gunhild Seested, DFF.

Tænk tank for ledelse

Driftsleder Per Sørensen, Års Fjernvarmeforsyning, direktør Henry Juul Nielsen, Viborg Fjernvarme, varmemester Bent Follesen, Vemb Varmeværk, driftsleder Christian Hagelskjær, Energi Viborg, direktør John Jessen, Assens Fjernvarme, varmemester Lars Nielsen, Boulstrup-Hou Kraftvarmeværk, driftsleder Preben Dissing, Hillerød Kommune, uddannelseskonsulent Gunhild Seested, DFF.

DFFs udvalgsarbejde

Udvalget for DFF-vejledninger

DFFs vejledningsudvalg skal primært sørge for, at samtlige 12 DFF-vejledninger er ført ajour i overensstemmelse med udviklingen og myndighedernes krav.

Udvalget skal også være opmærksom på, om der er nye områder, hvor der i dag ikke findes vejledninger og vurdere, om det er relevant at dække disse områder med DFF-vejledninger.

DFFs bestyrelse kan anmode udvalget om at løse ad-hoc opgaver.

Udvalget refererer til DFFs bestyrelse, som skal godkende ændringer og tilføjelser til eksisterende vejledninger og tage stilling til godkendelse af nye vejledninger.

I det forløbne år har vejledningsudvalget arbejdet med ændringer af vedtægtsvejledningen omkring udtrædelse samt revision af vejledningen vedrørende restancer. Herudover har udvalget arbejdet med en udvidelse af vejledningen om brugeranlæg, og dette arbejde forventes afsluttet i år 2003.

Vejledningsudvalgets medlemmer:

John Hartwig, (formand). Lars Nielsen, Horsens Varmeværk a.m.b.a. Mogens Uhrskov, Hirtshals Fjernvarme a.m.b.a. Bjarne Aastrup, Energi Viborg. Carl Hellmers, DFF (sekretær).

DFFs F&U – Konto

DFFs F&U konto, der blev oprettet i år 2000 har igen i 2002 modtaget og behandlet en række projektansøgninger.

Kontoens midler er tilvejebragt via et bidrag på 0,6 øre pr. GJ for alle varmegærker med en varmeproduktion eller varmekøb på over 100 TJ pr. år. Det vil sige, at alle værker med mere end ca 1.000 forbrugere bidrager til kontoen.

Det årlige budget til projektstøtte er ca 750.000 kr.

I udbudet for 2002 blev projekter, der vedrørte nedenstående emner prioriteret.

- Energieffektivitet i fjernvarmesystemer.
- Energieffektivitet i brugerinstallationer.
- Interne og eksterne miljøforhold omkring biomassevarmegærker.

Der blev til hovedansøgningsterminen pr. 31. december 2001 modtaget færre ansøgninger end forrige år, men til gengæld var ansøgningerne væsentlig mere målrettede og bedre i overensstemmelse med udvalgets prioritering og opfattelse af, hvilke projekter der var støtteværdige. Ligeledes indkom i årets løb yderligere ansøgninger til projekter, der i indhold opfyldte prioriteringsønskerne.

I alt fem projekter er blevet godkendt, og der er disponeret for i alt ca. 760.000 kr. Dette betyder, at der sammen med overførslen af midler fra år 2000, kan overføres udisponerede midler på ca. 28.000 kr. til 2003.

De godkendte projekter er:

- Projekt nr. 2002 - 01: Restlevetid af præisolerede fjernvarmerør.
- Projekt nr. 2002 - 02: Nuværdi af ledningstab.
- Projekt nr. 2002 - 03: Vidensformidling om skimmelsvampe på flisvarmeværker.
- Projekt nr. 2002 - 04: Besparelser gennem optimering af driftsforhold på fjernvarmenettet.
- Projekt nr. 2002 - 05: Udarbejdelse af grundlag for kvalitetskontrol af præør - Præørskontrol.

De fire projekter handler således om energieffektivitet i fjernvarmesystemer, mens det femte projekt vedrører miljøforhold i og omkring biomassevarmeværker.

Der blev ikke i 2002 modtaget og godkendt projektforslag vedrørende energieffektivitet i brugerinstallationer, selv om dette havde udvalgets prioritering.

I udbudet for 2003 blev det derfor valgt at intensivere fokuseringen på projekter, der vedrører energieffektiviteten af brugerinstallationerne og stikledningerne, da analyser har vist, at omkring 50% af ledningstab ligger i stikledningerne i nye udstykninger med huse med lavt energiforbrug til opvarmning. Denne prioritering er formuleret i nedenstående emner.

- Fremtidens energieffektive fjernvarmeinstallationer.
- Reduktion af ledningstab.
- Optimering af brændselsvalg og driftsformer.

Det sidste emne skal ses i relation til den endnu ikke opfyldte forventning om ophævelse af forudsætningskrivelserne samt den fortsat forventede helt eller delvise ophævelse af samproduktionskravet.

Afsluttede projekter

En række af de igangsatte projekter fra både 2001 og 2002 er afsluttet i år 2002, og resultaterne er tilgængelige på DFFs hjemmeside www.fjernvarmen.dk under menu-punktet DFF F&U Konto - Projektrapporter.

Udbyttet af projekterne har vist sig overraskende hurtigt i form af, at leverandører og medlemsværker er opmærksomme på resultaterne og anvender disse.

Som eksempler herpå kan nævnes, at der således synes at være fundet en vej til imødegåelse af korrosion i røggasrør på fliskedler, og at der er sat et meget interessant udviklingsarbejde i gang hos en leverandør af halmkedler med det formål at forbedre forbrændingskvaliteten markant.

Et andet markant resultat er igangsætningen af et egentligt kvalitetssikringsprogram for præisolerede fjernvarmerør.

Udvalget for DFFs F&U Konto består af:

Mogens Christensen, Københavns Energi (formand). Frands Lauritzen, Kjellerup Fjernvarme. H.C. Mortensen, CTR. Kim Selch, Billund Varmeværk. Kaj Hansen, Ikastværkerne. Finn Berthelsen, Energistyrelsen. Viktor Jensen, DFF (sekretær).

Erfaringsklubben for decentral kraftvarme

Der er holdt to møder i kraftvarmeklubben i 2002. Det første møde fokuserede på naturgas.

DONG fortalte om fordele og ulemper ved fastprisaftaler, og der var en gennemgang af, hvad der foregår i Nordsøen og på gasbehandlingsanlægget i Nybro ved Varde.

Årets andet møde behandlede muligheder og konsekvenser af det liberale energimarked, både gasmarkedet og elmarkedet.

Mødet indledtes med politiske indlæg fra Lars Chr. Lilleholt, MF, og DFFs formand Uffe Bro, hvorefter vicedirektør Knud Pedersen, Energistyrelsen, gennemgik regeringens udspil om liberalisering af energimarkederne, og SRC International A/S fortalte om deres erfaringer med det liberaliserede gasmarked.

Til slut fortalte formanden for det decentral kraftvarmeudvalg, Frede Thuesen om økonomien ved fyring med en fliskedel som supplement til kraftvarme.

Udvalget for decentral kraftvarme:

Preben Hegaard, Sæby. Ib Mehlsen, Videbæk. Frede Thuesen, Sønderborg (formand). Steen Thøgersen, Bramming.

Affaldsgruppen

Arbejdsudvalget for erfagruppen for de værker, der køber affaldsvarme, pressede også gennem hele 2002 på for at få Energistyrel-

sen til at udmønte den nye bestemmelse om prislofter for affaldsvarme, som kom ind i varmforsyningsloven medio 2000. Ændringen i 2000 gav mulighed for at anvende et bredere sæt af alternativer - også hypotetiske - når varmforsyningsens alternative forsyningsmuligheder skal prissættes.

Et første udkast til disse nye regler blev præsenteret sommeren 2002, men blev af varmeværkerne fundet utilstrækkeligt, idet det ikke leverede den forøgede sikkerhed for fjernvarmeforbrugerne, som ellers var hovedformålet med lovændringen. Energistyrelsen besluttede derfor at lade et konsulentfirma udarbejde et nyt forslag til regelsæt. Dette arbejde kom først i gang i slutningen af 2002 og ventes først at udmunde i noget konkret i løbet af første halvdel af 2003.

Affaldsgruppens arbejdsudvalg:

Jørgen Sall, KOE, (Formand). Torkild Kjærsgard, Skanderborg Fjernvarme.
Jens Roesgaard, Thisted Varmeforsyning. Steffen Moe, Sønderborg Fjernvarme. Sigfred Lindvig, Esbjerg Kommune, Forsyningsvirksomhederne. Per Sørensen, Aars Fjernvarmforsyning. Birger Lauersen, DFFs sekretariat, (sekretær).

Halmgruppen

Gruppen har i 2002 fortsat bestræbelserne på at få forbedret både de interne og de eksterne miljøforhold omkring halmvarmeværkerne.

Arbejdsmiljøet på værkerne blev især bragt i fokus af en undersøgelse udført af bl.a. Arbejdsmiljøinstituttet, BST-Aarhus og Techwise A/S. Denne undersøgelse konkluderede, at endotoxin- og støvbelastningen af personalet på en række værker langt oversteg det normalt acceptable niveau. Arbejdstilsynet har som følge heraf interesseret sig for området, og værkerne har som en naturlig følge gennemgået sine APV'er (arbejdspladsvurderinger) for at kontrollere, om mere hensigtsmæssige procedurer kunne vælges for at nedsætte sundhedsbelastningen.

Det eksterne miljø omkring halmvarmeværker er i visse situationer belastet af lugt og støvgener, som det er værkernes opgave at reducere mest muligt. Et af de store problemer er forbrændingskvaliteten især ved delast på kedlerne.

Det betyder, at en af hovedprioriteringerne i 2002 for gruppen har været at få fastlagt et sæt kravspecifikationer til nye halmkedler, da en meget stor del af de eksisterende halmkedler, der er omkring 15 år gamle eller mere, står over for udskiftning. Udvalget har derfor følt det som sin fornemste opgave, at "inspirere" leverandørerne af halmkedler til en påtrængt produktudvikling.

Behovet for denne produktudvikling blev klart dokumenteret af det projekt, som DFFs F&U-Konto betalte for gennemførelsen af i

Øster-Toreby, og som dokumenterede de meget ustabile forbrændingsforhold i en traditionel halmkedel.

Bortfald af UVE-midlerne forhindrede imidlertid det planlagte projektforløb for designforbedring af ristefyrede halmkedler, men det er med stor tilfredshed konstateret, at ideerne er fulgt op af firmaet WEISS A/S, der har taget udfordringen op og konstrueret en fyrboks efter de nye tanker.

Dette forsøg tyder indtil videre særdeles godt og vil, hvis det videreføres, være med til at bringe halmfyringen ind i det 21. århundrede som en miljømæssig god løsning, også når der fokuseres på nærmiljøet omkring værket.

Udviklingen i antallet af halmfyrede varmeværker har ellers stået stille i de sidste 10 år, hvor udviklingen primært er sket på flisfyreområdet.

Hvorvidt de halmfyrede varmeværker får en renæssance beror dog i lige så høj grad på, hvorledes halmressourcerne disponeres i fremtiden, og her må der tænkes på, at halmen er en national og ikke særlig flytbar energikilde.

Hvor der eksisterer en verdensmarkedspris for flis i form af celluloseflis, er halmprisen oftest bestemt af meget lokale forhold og alternative anvendelsesmåder for halmen – herunder forventninger til leverancer til kraftværkerne.

For at halmfyring skal være attraktivt for fjernvarmeværkerne, skal halmprisen ligge minimum 10 - 15% under flisprisen beregnet

efter brændværdi som kr/GJ. Årsagen hertil er det større personaleforbrug på et halmfyret værk og den større anlægsinvestering i halmfyringsanlægget.

Halmgruppens arbejdsudvalg består af:

Jens Peter Larsen, Hinnerup Fjernvarme (formand). Søren Nielsen, Nexø Halmvarmeværk (næstformand). Søren Jacobsen, Hals Fjernvarme. Thorkild Rasmussen, Tullebølle Fjernvarme. Rolf Christoffersen, Øster-Toreby Halmvarmeværk. Viktor Jensen, DFF (sekretær).

Flis- og brændselspillegruppen

Gruppen har i 2002 fortsat koncentreret sig meget omkring afklaringen af årsagerne til tæring i røggasrør på kedler, der fyres med fugtigt brændsel.

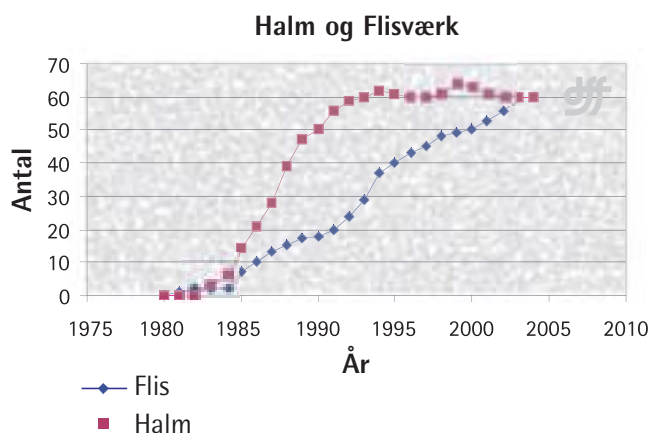
Projektet i Thyborøn, der blev støttet af DFFs F&U Konto, har konkluderet, at vejen til at undgå tæringsproblemet går over forbedring af forbrændingsforholdene i fyrboksen. Der må således ingen kolde ståloverflader være i fyrboksen, der skal være fuldt udmuret for at sikre afbrændingen af alle forbrændingsgasserne ved tilstrækkelig høj temperatur.

Endvidere skal der sikres tilstrækkelig høj overfladetemperatur i røggasrørene, hvilket kan ske ved hævnning af kedeltemperaturen til over 100°C og ved forbedring af shuntarrangementet. Endvidere kan den relative fugtighed af røggassen reduceres ved at hæve luftoverskudet, når brændslets fugtindhold overstiger et givet niveau.

Det er gruppens forventning, at disse relativt simple forholdsregler kan være medvirkende til at forlænge levetiden på fliskedlernes konvektionsdele til et acceptabelt niveau.

Et andet hovedpunkt i gruppens arbejde har været arbejdsmiljøet på flisvarmeværkerne, der er blevet bragt i fokus af en undersøgelse udført af bl.a. Arbejdsmiljøinstituttet, BST-Aarhus og Techwise A/S. Denne undersøgelse konkluderede, at svampe- og støvbelastningen af personalet på en række værker langt oversteg det normalt acceptable niveau. Gruppen har derfor med stor interesse fulgt det UVE-projekt om emnet, som Forskningscentret for Skov og Landskab har udført, og som er blevet fulgt op med et formidlingsprojekt støttet af DFFs F&U Konto. Dette formidlingsprojekt har resulteret i en cd-rom, som er udsendt til alle flisvarmeværkerne, og som er tilbudt alle medarbejderne på disse værker.

Cd-rom'en beskriver på en letforståelig måde problemerne omkring svampesporer i

flis og disses påvirkning af mennesker. Endvidere giver Cd-rom'en gode råd med hensyn til, hvorledes problemerne kan håndteres på en måde, der tilfredsstiller ønsket om et godt og sikkert arbejdsmiljø på værkerne.

Biobrændselspriser

På brændselsområdet har 2002 været et meget turbulent år, hvor efterspørgslen af flis er blevet fordoblet i forbindelse med ibrugtagningen af Herningværket, hvilket har ført til mange bekymringer om, hvorvidt dette ville bevirke en prisstigning på flis.

Det kan imidlertid konstateres, at prisen på flis ikke er steget, og der er heller ikke noget, der tyder på, at det vil ske i de kommende år, da flere leverandører tilbyder fastpriskontrakter på flisleverancer for tre til fem år.

På træpilleområdet blev 2002 et prøvelsernes år, da de traditionelle leverandører i branchen forsøgte at gennemføre prisstigninger

på over 50% på træpiller leveret til fjernvarmeværker. I visse tilfælde var der varslet prisstigninger på op til 65%. Målet var tilsyneladende, at hæve prisniveauet fra omkring 675 kr./ton til 1.075 kr./ton.

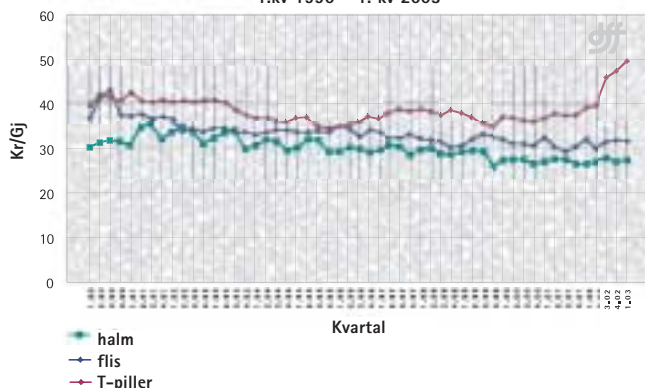
En række af gruppens medlemmer besluttede imidlertid sammen med sekretariatet, at dette ikke skulle accepteres, og påbegyndte derfor sonderinger for at finde alternative leverandører. Alene sonderingerne betød, at priserne faldt med ca. 10%.

Anstrengelserne resulterede i, at nogle værker gik i samarbejde om alternativ import og køb direkte fra producenterne uden om de fordyrende mellemhandlere. Dette har hen ad vejen resulteret i yderligere fald i prisen, som kræves fra de traditionelle leverandører. Ved årsskiftet var prisen således faldet til ca. 900 kr./ton for træpiller til levering i indeværende sæson. Priserne til næste sæson er også allerede udmeldt og er ca. 850 kr./ton for løbende leverancer.

Det betyder således, at prisstigningerne i 2002 ikke blev på de varslede 50 – 65%, men på 25 – 30% takket være nogle træpillefyrede værkers indsats på området. Konklusionen for gruppen er, at der skal etableres alternativ import og direkte køb hos producenterne uden om mellemhandlerne for at opnå et acceptabelt prisniveau. Det er derfor afgørende, at de træpillefyrede værker sikrer sig lagerkapacitet, så de ikke kommer i et afhængighedsforhold til de etablerede leverandører.

Brændselspriser

1. kv 1990 – 1. kv 2003

Flis- og brændselsspilegruppens arbejdsudvalg består af:

Svend Aage Hansen, Kibæk Varmeværk (formand). Preben Danielsen, Løkken Varmeværk. Anders Hansen, Ry Varmeværk. Svend Manø, Græsted Fjernvarme. Kurt Pedersen, Ebeltoft Fjernvarmeværk. Viktor Jensen, DFF (sekretær).

Storfjernvarmeværkerne

Storfjernvarmeværkerne holdt i 2002 deres forårsmøde hos Aalborg Kommunes Fjernvarmeforsyning og efterårsmødet hos Odense Kommunale Fjernvarmeforsyning.

Til møderne var der begge steder omkring 30 deltagere fra de store værker, som er:

- Centrankommunernes Transmissionsselskab (CTR)
- Esbjerg Kommune, Forsyningsvirksomhederne
- Frederiksberg Kommunes Sektor for Forsyning
- Energigruppen Jylland, Herning
- Københavns Energi
- Odense Kommunale Fjernvarmeforsyning
- Energi Randers
- Trekantområdets Varmetransmissionsselskab (TVIS)
- Vestegnens Kraftvarmeselskab (VEKS)
- Aalborg Kommune, Fjernvarmeforsyningen
- Århus Kommunale Værker

Mødernes primære formål er erfaringsudveksling og gensidig orientering om emner af mere generel karakter, men flere mere specifikke emner blev også behandlet.

De mere specifikke emner, som blev behandlet på møderne i 2002 var:

- Afgifter på kraftvarme
- Vandtab
- Skadesstatistik
- Energispareaktiviteter
- Benchmarking
- Eloverløb
- Varmekøbsaftaler
- Kvalitetskontrol af prærør

Barmarksgruppen

I forlængelse af de absolut nødvendige lettelser, som de barmarksværker, der er baseret på et naturgasfyret decentralt kraftvarmeværk, modtog i år 2000 i form af gældssaneringer, bød også 2002 på lettelser. Disse lettelser skete i form af afgiftsomlægningen på naturgassen, samt opretholdelse af et fornuftigt tilskud til de små elproducenter.

Til imødegåelse af de fortsat høje varmepriser i nogle barmarksværker afsatte regeringen også en pulje på 85 mill. kr. der skulle fordeles blandt de barmarksværker, der ikke havde en konkurrencedygtig varmepris.

I løbet af forsommeren blev håndteringen af den tidligere gældssanering i år 2000 kritiseret af Rigsrevisionen, og denne kritik fik øjensynligt indflydelse på uddelingen af de 85 mill. kr. Det kan konstateres, at disse midler endnu ikke er blevet uddelt.

Spørgsmålene vedrørende håndteringen af gældssaneringen, både den tidligere og de

seneste 85 mill. kr. er naturligvis blevet meget diskuteret på Barmarksgruppens to møder i år 2002.

Øvrige emner var:

- Overgang til biomassefyring.
- Omlægning af lån.
- Sikring af naturgasprisen.
- DFFs prisstatistik.
- Forbedret afkøling fra brugeranlæg.
- Ændring af varmetariffen.

Barmarksgruppens arbejdsudvalg:

Jens Juul Nielsen, Ørslev-Terslev Kraftvarmeværk (formand). Søren Frandsen, Rye Kraftvarmeværk. Erling Jensen, Thyborøn Varmeværk. Poul Kristensen, Sdr. Herreds Kraftvarmeværker. Carl Hellmers, DFF (sekretær).

Arbejdsgruppe vedrørende distribution

I efteråret nedsatte DFFs bestyrelse en arbejdsgruppe vedrørende distribution af fjernvarme.

Gruppens formål er at behandle emner, der vedrører udvikling, kvalitetssikring og lægning af præisolerede fjernvarmerør samt at udbrede kendskabet hertil blandt DFFs medlemmer.

I forbindelse med gruppens arbejde har DFFs udviklingskonto støttet udarbejdelsen af et grundlag for kvalitetskontrol af præ-rør - Prærørskontrol.

Gruppen har bl.a. afholdt et møde i efter-

året om kvalitetssikring af præisolerede fjernvarmerør både med hensyn til krav til rørens kvalitet og til tilfyldningen omkring rørene, herunder også en gennemgang af de praktiske forhold vedrørende jordforureningsloven.

Det store antal deltagere i temadagene viser, at der er stor interesse for emnet, hvorfor udvalget vil arbejde videre med spørgsmålet om, hvordan det sikres, at fjernvarmeledningerne også i praksis har den kvalitet, der er nødvendig for at sikre en fremtidig stabil varmeforsyning med et »rimeligt« varmetab.

Rådgivningsgruppen

DFFs rådgivningsgruppe er nedsat for at rådgive DFFs bestyrelse om tekniske, administrative og øvrige fjernvarmefaglige spørgsmål af generel karakter.

Rådgivningsgruppen mødes en gang om året med DFFs bestyrelse, og i år fandt mødet sted i januar måned i Odense.

I mødet deltog:

- Affaldsgruppen
- Barmarksgruppen
- Dansk Fjernvarmes EDB-Selskab (DFF-EDB)
- Dansk Fjernvarmes Projektselskab (DFFP)
- Erfaringsgruppen for decentral kraftvarme
- FIF-Marketing (FIF)
- Flis- og brændselspillegruppen
- Halmgruppen
- DFFs uddannelsesudvalg
- DFFs udvalg for forsknings- og udredningsprojekter

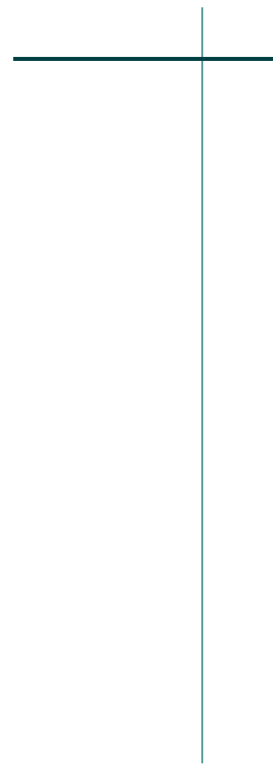
- DFFs vejledningsudvalg
- Storfjernvarmeværkerne

Gruppens repræsentanter gav en orientering om de vigtigste indsatsområder i årets løb, og der var en god dialog mellem bestyrelsen og grupperepræsentanterne.

Der var også sat fokus på aktuelle emner. Eltras økonomidirektør gav en grundig orientering om de opgaver, som systemansvaret på elområdet håndterer, og kom bl.a. ind på de problemer, der knytter sig til kritisk eloverløb, herunder også de decentrale kraftvarmeværkers rolle i den sammenhæng.

Der blev også sat fokus på det nye skadesarkiv for præisolerede fjernvarmerør, som forventes etableret i det kommende år.

Både indlæggene fra grupperne og de særlige indlæg gav anledning til gode debatter, og såvel repræsentanterne fra grupperne som DFFs bestyrelse var enige om at fastholde mødeformen fremover.

DFFs repræsentation i eksterne udvalg

Miljø- og Energiministeriet:

Danske El-selskabers Beredskabsudvalg:
Bjarne Aastrup, Viborg

Energistyrelsen:

Styregruppen for benchmarking og indtægtsrammestyring:

Jørgen Aamand, DFF
Karen Margrethe Guttenberg, KOE
Hans Haarmark, København
Lars Nielsen, Horsens
Carl Hellmers, DFF

Arbejdsgrupperne om benchmarking og indtægtsrammestyring:

Rudi Bjerregaard, Høje Tåstrup
Karen Margrethe Guttenberg, KOE
Hans Haarmark, København
Lars Nielsen, Horsens
Carl Hellmers, DFF
Ole K. Jensen, DFF
Johnny Mortensen, DFF-EDB
Kurt Risager, DFF

Arbejdsgruppe om kraftvarme og VE-elektricitet:

Kurt Risager, DFF

Arbejdsudvalg vedrørende energirådgivning og energispareaktiviteter i fjernvarmesektoren:

Mette Hansen, DFF

EFP og UVE:

Udvalget for miljøvenlig el- og varmeproduktion:
Nedlagt i 2002

EFP og UVE følgegrupper:

Følgegruppe for fjernvarmeforsyning af lavenergiområder:

Viktor Jensen, DFF

Følgegruppe for arbejdsmiljø og biobrændsler:

Viktor Jensen, DFF

Følgegruppe for solvarmeanlæg ved biomassefyrede fjernvarmecentraler og andre storforbrugere:

Viktor Jensen, DFF

Opfølgingsgruppe vedrørende decentral biomasse kraftvarme:

Viktor Jensen, DFF

Følgegruppen vedrørende etablering af et grønt elmarked:

Viktor Jensen, DFF

ELO-udvalg:

Carl Hellmers, DFF

Kort- og Matrikelstyrelsen:

Arbejdsgruppen om energi- og miljørelaterede oplysninger i BBR:

Viktor Jensen, DFF

Miljøstyrelsen:

Følgegruppen for vækstgruppe for miljøledelse:

H.C. Mortensen, CTR
Leif Andersson, Høje Tåstrup
Hans Henrik Hansen, VEKS
Viktor Jensen, DFF

Styregruppe for separation og genanvendelse af aske fra biobrændselsanlæg:

Viktor Jensen, DFF

CEN:

Arbejdsgruppe om beregning og installation af præisolerede fjernvarmeledninger:

Arne Holm Pedersen, Århus

Udvalg for præisolerede fjernvarmerør:

Arne Holm Pedersen, Århus
Ole Torp, Aalborg

Dansk Gasmateriel Prøvnings:

Rådgivende gasudvalg:

Carl Erik Svendsen, Brædstrup

Dansk Olie & Naturgas:

Repræsentantskabet:

Uffe Bro, DFF

DBDH NEWS:

Redaktionsudvalget:

Erik Madsen, DFF

Dansk Standardiseringsråd:**Fagudvalget for energi:**

Kurt Risager, DFF

Standardiseringsudvalget for energimålere:

Helmuth Egsgaard, Herning
Kurt Risager, DFF

Standardiseringsudvalget for præisolerede fjernvarmerør:

Astrid Birnbaum, Københavns Energi
Jan Elleriis, CTR
Torben Nordskov Nielsen, Københavns Energi
Arne Holm Pedersen, Århus (formand)
Ole Torp, Aalborg
Kurt Risager, DFF

Standardiseringsudvalget for faste biobrændsler:

Viktor Jensen, DFF

Standardiseringsudvalget for genvundne faste brændsler:

Viktor Jensen, DFF

Standardiseringsudvalget vedrørende nærføring:

Arne Holm Pedersen, Århus kommunale værker

Dansk Teknologisk Institut:**Styregruppe for godkendelsesordning for standardunits til fjernvarmetilslutning:**

Carl Hellmers, DFF

DTI/DTH – CFT:**Koordineringsudvalget:**

Mogens Uhrskov, DFF

Eltras brugerråd:

Uffe Bro, DFF

Eltras PSO ForskElnetværk:

Viktor Jensen, DFF

FJERNVARMEN:**Redaktionsudvalg:**

Uffe Bro, Løgstør
Erik Madsen, DFF

Fællesudvalget vedr. ledningsejersamarbejde (FULS):

Torkild Kjærsgaard, Skanderborg

Fællesledningsejerinformationssystem:

Torkild Kjærsgaard, Skanderborg

Faggruppen til forebyggelse af graveskader:

Torben Hald, København

Faggruppen for betingelser ved etablering af ledningsanlæg:

Lars Lauge Johannesen, Aalborg

Faggruppen for ledningsregistrering:

Ervin Gianelli, Århus

Industriens branchearbejds- miljøråd:**Udvalg for el og varme:**

Viktor Jensen, DFF

Nærføringsudvalget:

Jan Willumsen, Århus Kommunale Værker

Nordvarme:**Præsidiet:**

Uffe Bro, Løgstør
Birger Lauersen, DFF

Direktørudvalget:

Birger Lauersen, DFF

EuroHeat:**Committee of National Associations:**

Birger Lauersen, DFF

EU-EXCOM:

Birger Lauersen, DFF

Arbejdsgruppen for varme-transport og distribution:

Per Rimmen, Odense

Arbejdsgruppen for hustilslutninger:

Mogens Samer, Korsør

Arbejdsgruppen for produktion:

O. Simonsen, København

DFFs bestyrelse og forretningsudvalg

DFFs generalforsamling

I alt 69 medlemsværker med 135 personer deltog i generalforsamlingen den 25. april 2002 i Odense.

I gruppe I var rådmænd Søren Møller, Odense, og lærer Tove Bakke Laursen (suppleant), Randers, på valg. Byrådsmedlem Hans Schiøtt, Århus, ønskede ikke genvalg. Rådmænd Søren Møller og lærer Tove Bakke Laursen blev genvalgt som henholdsvis bestyrelsesmedlem og suppleant, og rådmænd Peter Thyssen, Århus, blev nyvalgt bestyrelsesmedlem i gruppe I.

Bestyrelsens sammensætning efter generalforsamlingen i 2002 ser således ud:

Forretningsudvalg:

Advokat Uffe Bro, Løgstør (formand), rådmænd Søren Møller, Odense (politisk næstformand), driftsleder Mogens Uhrskov, Hirtshals (teknisk næstformand), adm. direktør H. C. Mortensen, CTR, udvalgsmedlem Niels Hyldgaard, Holstebro.

Øvrige bestyrelse:

Direktør Leif Andersson, Høje Taastrup, direktør Søren Edlefsen, Assens, gas og varmechef Mogens Christensen, København, maskinmester Preben Hegaard, Sæby, direktør Hans Høyrup, Randers, driftschef Torkild Kjærsgaard, Skanderborg, udvalgsformand Annie Larsen, Roskilde, værkchef Kirsten Sloth, Helsingør, rådmænd Peter Thyssen, Århus, direktør Bjarne Aastrup, Viborg.

gruppe II var udvalgsmedlem Niels Hyldgaard, Holstebro, udvalgsformand Annie Larsen, Roskilde, og 2. viceborgmester Vagn Larsen (suppleant), Silkeborg på valg. Begge bestyrelsesmedlemmer og suppleanten blev genvalgt.

Der var ikke valg i gruppe III og IV.

Konstituering

Bestyrelsen konstituerede sig med advokat Uffe Bro, Løgstør, som formand (genvalg), rådmænd Søren Møller, Odense, som politisk næstformand (genvalg) og driftsleder Mogens Uhrskov, Hirtshals (genvalg) som teknisk næstformand. Adm. direktør H.C. Mortensen, CTR, og udvalgsmedlem Niels Hyldgaard, Holstebro, blev genvalgt som de øvrige to medlemmer af forretningsvalget.

Bestyrelses- og forretningsudvalgsmøder

Der har været afholdt 1 forretningsudvalgsmøde og 8 bestyrelsesmøder i 2002, hvoraf det ene bestyrelsesmøde var ekstraordinært og blev afholdt som et temamøde om centrale kraftvarmeværker på markedsvilkår.

DFFs formand 10 år på posten

DFFs formand, advokat Uffe Bro kunne i forbindelse med DFFs landsmøde i Århus fejre sit 10 års jubilæum som formand for DFF, idet Uffe Bro ved DFFs landsmøde 1992 i Herning overtog hvervet efter den daværende formand, Lennart Larson. Efter Uffe Bros

afslutningstale på DFFs landsmøde i år gik DFFs politiske næstformand, rådmand Søren Møller på talerstolen for at hylde Uffe Bro for hans 10 år som formand for DFF og i den forbindelse overrække formanden en gave fra foreningen.

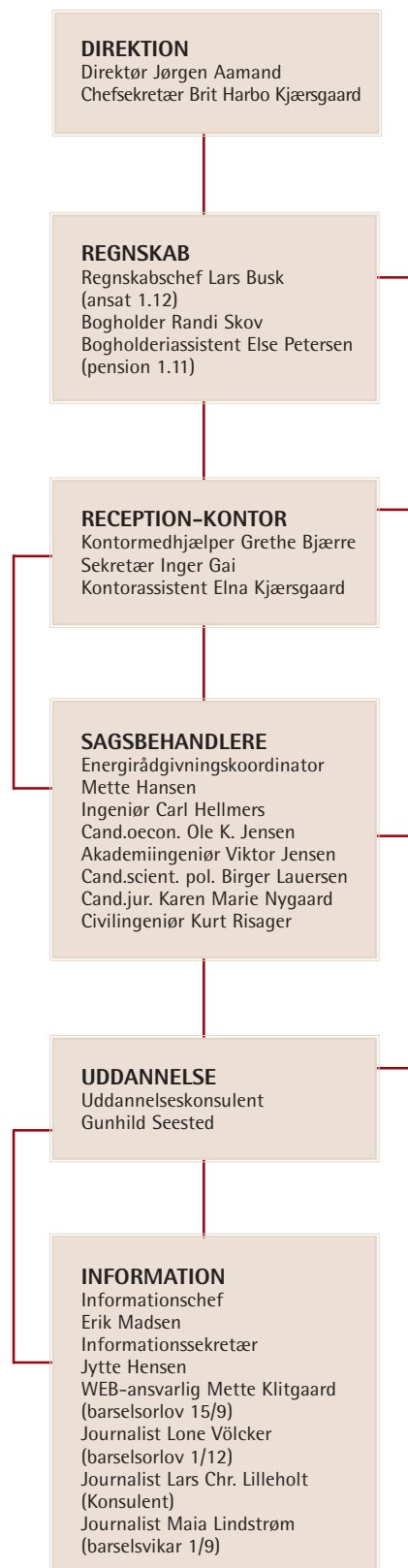

Danske Fjernvarmeværkers Forenings bestyrelse (fra venstre): Udvalgsmedlem Niels Hyldgaard, Holstebro, gas- og varmechef Mogens Christensen, København, rådmand Peter Thyssen, Århus, direktør Søren Edlefsen, Assens, direktør Hans Høyrup, Randers, driftsleder Mogens Uhrskov, Hirtshals (teknisk næstformand), direktør Leif Andersson, Høje Taastrup, advokat Uffe Bro, Løgstør (formand), rådmand Søren Møller, Odense (politisk næstformand), udvalgsformand Annie Larsen, Roskilde, driftschef Torkild Kjærsgaard, Skanderborg, adm. direktør H.C. Mortensen, CTR, Frederiksberg, værkchef Kirsten Sloth, Helsingør, maskinmester Preben Hegaard, Sæby og direktør Bjarne Aastrup, Viborg.

DFFs sekretariat – organisationsplan

DFFs sekretariat i Kolding havde i 2002 ansat 20 medarbejdere. 1. januar blev Erik Madsen ansat som ny informationschef efter Lars Chr. Lilleholt, der blev valgt ind i Folketinget. Lars Chr. Lilleholt fortsatte sin tilknytning til DFF som informationskonsulent. Den 1. november gik bogholderiassistent Else Petersen på pension efter 7 års ansættelse. Den 1. december blev Lars Busk ansat som regnskabschef. Journalist Maia Lindstrøm blev ansat pr. 1. september som barselsvikar for Mette Klitgaard og Lone Völcker, der gik på barsel i henholdsvis september og december måned.

DFFs sekretariat har også i 2002 udført administrativt arbejde for FIF-Marketing og for Dansk Fjernvarmes Projektselskab.

DFFs sekretariat – personale 2002

Jørgen Aamand

Brit Harbo Kjærsgaard

Lars Busk

Randi Skov

Else Petersen

Grethe Bjærre

Inger Gai

Elna Kjærsgaard

Mette Hansen

Carl Hellmers

Ole Kristoffer Jensen

Viktor Jensen

Birger Lauersen

Karen Marie Nygaard

Kurt Risager

Gunhild Seested

Erik Madsen

Jytte Hensen

Mette Klitgaard

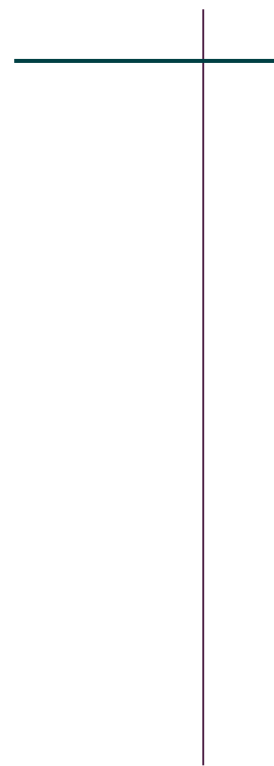
Lone Völcker

Lars Chr. Lilleholt

Maia Lindstrøm

Resultatopgørelse 2002

	DKK 2002	DKK 2001
Kontingent	11.624.250	11.018.950
Foreningsaktiviteter	6.703.442	6.796.344
Administrations- og lejeindtægter	319.270	254.580
Nettoomsætning	18.646.962	18.069.874
Foreningsaktiviteter	-6.218.290	-5.970.723
Andre eksterne omkostninger	-2.396.117	-2.294.830
Personaleomkostninger	-9.753.964	-8.787.741
Afskrivninger	-421.725	-302.616
Omkostninger	-18.790.096	-17.355.910
Resultat før finansielle poster	-143.134	713.964
Finansielle indtægter	335.195	383.120
Finansielle omkostninger	-110.722	-97.965
Ordinært resultat før skat	81.339	999.119
Selskabsskat	0	0
Årets resultat	81.339	999.119

Resultatdisponering

Overført fra tidligere år	6.268.095	4.795.976
Opskrivning	0	473.000
Årets resultat	81.339	999.119
Til disposition	6.349.434	6.268.095
som af bestyrelsen foreslås fordelt således:		
Overførsel til næste år	6.349.434	6.268.095
Fordelt	6.349.434	6.268.095

Regnskabstallene er et uddrag af DFFs officielle årsregnskab

Revisionspåtegning

Vi har revideret årsrapporten for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2002 for Danske Fjernvarmeværkers Forening. Foreningens ledelse har ansvaret for årsrapporten. Vort ansvar er på grundlag af vor revision at udtrykke en konklusion om årsrapporten.

Den udførte revision

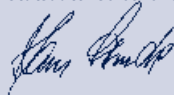
Vi har udført vor revision i overensstemmelse med danske revisionsstandarder. Disse standarder kræver, at vi tilrettelægger og udfører revisionen med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at årsrapporten ikke indeholder væsentlig fejlinformation. Revisionen omfatter stikprøvevis undersøgelse af information, der understøtter de i årsrapporten anførte beløb og oplysninger. Revisionen omfatter endvidere stillingtagen til den af ledelsen anvendte regnskabspraksis og til de væsentlige skøn, som ledelsen har udøvet, samt vurdering af den samlede præsentation i årsrapporten. Det er vor opfattelse, at den udførte revision giver et tilstrækkeligt grundlag for vor konklusion. Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

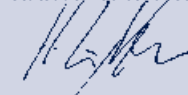
Det er vor opfattelse, at årsrapporten giver et retvisende billede af foreningens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2002 samt af resultatet af foreningens aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2002 i overensstemmelse med Årsregnskabsloven.

Kolding, den 4. marts 2003
PricewaterhouseCoopers

Hans Struck
statsautoriseret revisor

Henrik Skriver Lykke
statsautoriseret revisor

Balance 31. december 2002

	DKK 2002	DKK 2001
Aktiver		
Software	330.592	0
Immaterielle anlægsaktiver	330.592	0
Grunde og bygninger	3.548.913	3.651.734
Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	492.583	115.274
Automobiler	420.938	609.259
Materielle anlægsaktiver	4.462.434	4.376.267
Kapitalandele i tilknyttet virksomhed	0	1.025.000
Kapitalandele i associerede virksomheder	1.070.000	1.025.000
Andre værdipapirer og kapitalandele	100.990	116.152
Deposita	15.100	15.100
Finansielle anlægsaktiver	1.186.090	2.181.252
Anlægsaktiver	5.979.116	6.557.519
Tilgodehavender fra salg	445.677	326.785
Andre tilgodehavender	173.510	88.825
Periodeafgrænsningsposter	153.613	451.543
Tilgodehavender	772.800	867.153
Likvide beholdninger	5.354.686	5.443.457
Omsætningsaktiver	6.127.486	6.310.610
Aktiver i alt	12.106.602	12.868.129

	DKK 2002	DKK 2001
Passiver		
Overført overskud	6.349.434	6.268.095
Egenkapital	6.349.434	6.268.095
Gæld til realkreditinstitutter	1.283.038	1.375.473
Leasingforpligtelse	273.501	0
Langfristede gældsforpligtelser	1.556.539	1.375.473
Gæld til realkreditinstitutter	92.435	87.685
Leasingforpligtelse	45.460	0
Modtagne forudbetaling fra kunder	0	25.200
Leverandører af varer og tjenesteydelser	1.477.060	1.112.084
Anden gæld	2.585.674	3.999.592
Kortfristede gældsforpligtelser	4.200.629	5.224.561
Gældsforpligtelser	5.757.168	6.600.034
Passiver i alt	12.106.602	12.868.129

Dansk Fjernvarmes EDB-Selskab

Året 2002 var det første år med EDB-selskabets nye struktur. Ved stiftelsen af andelsselskabet blev der indført en klar adskillelse mellem ledelse af selskabet og brugernes indflydelse på selskabets produkter. Der blev valgt en bestyrelse for selskabet, og der blev valgt en brugergruppe, der med reference til direktøren skulle være med til at optimere programudviklingen.

Den nye struktur har nu fungeret i mere end et år og har været en styrkelse af EDB-selskabet.

Program- og produkt udvikling

Det er EDB-selskabets politik, at de IT-systemer, som EDB-selskabet udbyder, skal kunne honorere de krav, som myndigheder, DFFs vejledninger og cirkulærer samt øvrige interessegrupper stiller til fjernvarmeværkerne og fjernvarmeværkernes administration.

DFFs nye kontoplan med det funktionsopdelte regnskab, de nye krav til energirådgivning og energibesparelser samt behovet for

nye statistikker hos DFF og til Energitilsynet, er nogle af de emner, som stillede flere krav til IT-systemerne i 2002. Det betød et spændende udviklingsmiljø med mange aktiviteter og muligheder.

Programudviklingen bevæger sig mod multi-programmer, der udnytter data fra flere systemer. Den samme udvikling sker i EDB-selskabets produkter. Data fra flere systemer kombineres og arbejder som en stor database. Denne bruges i mange kombinationer netop til den specifikke opgave eller i nye sammenhæng.

Den seneste udvikling i denne proces er, at data fra Bolig- og Bygningsregistret nu kan indlæses i databasen og kan udnyttes statistisk kombineret med målerdata. Det sidste understøtter værkerne i deres arbejde for at opfylde de kommende krav, som udmøntes fra loven om fremme af energibesparelser. Integrationen mellem programmerne betyder, at data kan bruges og præsenteres i ledningsregistreringssystemet, når man med et museklik på kortet udpeger en forbruger.

Bestyrelsens sammensætning var fra starten af 2002:

Steffen Berner Moe, formand, Sønderborg Fjernvarme, Mogens Uhrskov, næstformand, Hirtshals Fjernvarme, Niels Peder Nielsen, Vildbjerg Varmeværk, Tinne Thostrup, Rødovre Kommunale Fjernvarmeforsyning, Arne Skov, Odder Varmeværk, professor Henrik Madsen, DTU, lektor Svend Ole Madsen, Syddansk Universitet,

På den ordinære generalforsamling i august 2002 var Niels Peder Nielsen og Arne Skov på valg og blev genvalgt. Bestyrelsen havde før og efter generalforsamlingen besluttet, at supplere sig med de to specialister professor Henrik Madsen og lektor Svend Ole Madsen.

Bestyrelsens arbejde har i 2002 været koncentreret om basisanalyser og de strategier, som skal bringe selskabet videre. Der har været arbejdet med den fremtidige struktur og produktudvikling i EDB-selskabet set i relation til den fremtidige struktur i varmeforsyningerne. Arbejdet har været omfattende og grundigt, der har været god behov for de eksterne specialister.

Forbruger- og finansprogram

Afregningsprogrammet er i 2002 idriftsat på 90 varmekærter i en ny version med den nyeste teknologi. Denne teknologi betyder, at der kan håndteres mange informationer i en database. I edb-sprog er navnet client/server-løsning, hvor en stor del af opgaverne udføres på databaseserveren i stedet for på pc-en ved skrivebordet. Det giver øget hastighed og stabilitet. Denne databaseserver kan håndtere væsentligt større datamængder end den nuværende database. Med client-server-versionen bliver der mulighed for, at fremtidige versioner af forbrugerprogrammet kan køres via Internettet.

BBR-data

Client-/server-versionen rummer også en BBR-modul. Varmekærterne kan, hvis de ønsker dette, få BBR-data sammenkørt med forbrugersystemet således, at BBR-data kan ses i forbrugerprogrammet. Løsningen rummer samtidig mindst en årlig opdatering af BBR-data.

DFF har netop udsendt en ny standard kontoplan som anbefaling til fjernvarmekærter. EDB-selskabet står naturligvis helt bag denne kontoplan, som uden videre kan benyttes i programmerne, når først kærterne har fået tilrettet kontoplanen. Tilretningen bliver taget med i vore finanskurser, og som en del af supporten giver vi råd og vejledning i tilretning af kontoplanen. Hvis varmekærter har behov for det, kan EDB-selskabet komme ud til kærterne og rette kontoplanen til, det bliver i så fald efter regning.

Time-/sagsregistrering

Abonnementsværkerne fik som noget nyt også tilbudt et program til at styre time-/sags-registrering. Programmet er udviklet og kunne ultimo 2002 hentes på EDB-selskabets hjemmeside af alle varmekærter, som har softwareabonnement hos EDB-selskabet. Programmet er efter EDB-selskabets opfattelse en nødvendighed, når det funktionsopdelte regnskab skal opdeles i produktion, administration og distribution, samt når der skal indberettes oplysninger om ressourceforbrug til energirådgivning med mere.

Web-aflæsning og forbrugerservice

Måleraflysning via Internettet, web-aflæsning, er et nyt område, som blev idriftsat i 2002 som en del af den nyeste version af forbrugerprogrammet. Programmet er integreret i forbrugerprogrammet, og al vedligeholdelse og administration af web-aflæsning foretages direkte fra forbrugerprogrammet uden brug af andre programmer, ligesom data fra aflæsningerne hentes direkte ned i måleraflysningskladden i forbrugerprogrammet. Programmet er samtidig en god forbrugerservice. Forbrugeren kan, når det passer ham, i døgnets 24 timer se måleraflysninger, tidligere års forbrug, alle årsafregninger samt de stamdata, som varmekærter har valgt, at forbrugeren må se. Systemet giver varmekærter mulighed for at forbedre forbrugerservicen, og det er planerne, at nye versioner af programmet skal rumme grafisk visning af forbrug og sammenligninger med tilsvarende forbrugeres forbrug.

Ledningsregistrering

Programmet til ledningsregistrering skulle reelt navngives anderledes. Det er med tiden udviklet til at være et multi-grafisk præsentationsprogram, ud over at det også er et hydraulisk beregningsprogram. Programmet er i dag et GIS system, et Geografisk InformationsSystem. Programmet er blevet udbygget med mange nye muligheder. Data fra forbruger- og finansprogrammet med BBR-data kan kombineres og benyttes i systemet. Systemet udbygdes i flere størrelser og varianter alt efter varmekædens ressourcer og behov. Der er 75 varmekæder, som benytter program-

værdi af varmekædens største anlægsværdi, fjernvarmenettet, kan opgøres og dokumenteres.

Måleraflysning via telesystemer

Måleraflysning via modem bliver fortsat udviklet med de nye modeller af målere og ny teknologi. Systemets styrke er, at der er drivere til de fleste målerfabrikater, som er solgt til de danske fjernvarmekæder, hermed kan alle kædens målerfabrikater håndteres i samme system. Systemet er aktuelt på mange varmekæder, især omkring storforbrugere, hvor der for mange varmekæder faktureres månedligt

Brugergruppen:

Brugergruppen er blevet en succes, og arbejdet i gruppen har fungeret godt i samspil med EDB-selskabet. Brugergruppen var, fra starten af 2002, sammensat af repræsentanter fra fem varmekæder:

Rudi Bjerregaard, formand, Høje Taastrup Fjernvarme, Torben Andersen, næstformand, Grenå Varmekæde, Bente Andersen, Farum Fjernvarme, Jane Jacobsen, Hals Fjernvarme, Lene Nymark, Ringkøbing Fjernvarme.

På generalforsamlingen i august 2002 var Jane Jacobsen og Bente Andersen på valg og blev genvalgt.

Brugergruppen har i 2002 haft et godt og frugtbart samarbejde med den daglige ledelse, og der har været en god og konstruktiv dialog om programudviklingen. Brugergruppen har været med på råd, når opgaverne er blevet prioriteret samt til drøftelser om udvikling af nye produkter. Gruppens medlemmer har på skift deltaget på alle de regionale brugermøder og har efterfølgende været med i opfølgningen og evalueringen af disse.

met. Fra EDB-selskabet mener vi, at der burde være væsentlig flere med. Alle varmekæder bør have en digital registrering af deres ledningsnet med komponentdatabase og geografisk registrering, således at alder, mængde, beliggenhed og

efter målt forbrug. Systemet bliver nu udbygget med mulighed for, at data kan hentes via internettet enten af varmekæden, eller data kan stilles til rådighed for energirådgivere til virksomheder, skoler, institutioner med mere.

Internettet

Internettet bliver en større og større del af hverdagen hos varmegæverkerne. EDB-selskabet har i de seneste mange år forsøgt at råde vore værker op, med henblik på at skabe interesse for internettet. I dag forventer vi, at varmegæverket har en god internetforbindelse. Fra ultimo 2002 foregår alle opdateringer via internettet. Alle Abonnementsværker vil i 2003 få installeret et serviceprogram til EDB-selskabet. Serviceprogrammet er en hjælp til varmegæverkerne, som med programmet kan se, om der er nye opdateringer. Værket kan opdatere deres programmer, hvis dette ønskes. Der kan bestilles direkte support i EDB-selskabet og samtidig ses, hvilket nummer varmegæverket er i support-køen hos EDB-selskabet. Alt dette foregår direkte online over internettet.

DFF

Den nye selskabsstruktur i EDB-selskabet har ikke ændret samarbejdet med DFF, og der har været et godt samspil om fælles opgaver. Der er generelt en nær kontakt, når der er fælles opgaver, som skal løses for DFFs medlemmer og EDB-selskabets kunder. EDB-selskabet henviser til DFFs teknikere og jurist, når vi får spørgsmål om emner, som er af generel teknisk eller juridisk karakter. Omvendt går samarbejdet den anden vej, når der er tale om hvordan DFFs vejledninger og cirkulærer rent praktisk kan håndteres i de administrative og tekniske programmer.

Personale og lokaler

EDB-selskabet har fortsat adresse på Kokholm 1B i Kolding. Der var ved udgangen af året 16 personer ansat i EDB-selskabet.

Forventninger

Det er EDB-selskabets forventninger, at der i de kommende år fortsat vil være stor aktivitet i EDB-selskabet. Der kommer mange nye opgaver, og der er opgaver, som skal udbygges og færdiggøres. Den teknologiske udvikling går mod større integration mellem systemerne og kommunikation via internettet. EDB-selskabet har i 2002 implementeret den første web-server, som giver mulighed for nye services med online hjælp og opdateringer. EDB-selskabet forventer at kunne udbygge og forbedre selskabets produkter og service til gavn for selskabets kunder og andelshavere.

FIF Marketing

År 2002 blev året, der stod i forandringens tegn: Ny ledelse, ny medarbejder, nyt logo, ny hjemmeside og nye opgaver.

Ny ledelse

Den 1. januar 2002 overtog Eva Lange Rasmussen stillingen som direktør. Hun har været ansat i Fjernvarmens Hus i fire år, og er uddannet cand.ling.merc. med en baggrund i reklamebranchen. Tidligere direktør Finn Laursen gik på pension i starten af det nye år, men var stadig tilknyttet firmaet på konsulentbasis til den 31. maj 2002.

Nyt logo

En ny person på posten betyder ofte forandring. Kort før DFFs landsmøde lancerede FIF Marketing et nyt logo og en ny imagebrochure. Vi følte et stort behov for at differentiere os fra værkerne ved at finde et logo, der kunne skabe en entydig identitet for fir-

nytænkning og "fart over feltet". Fjernvarmepilene fremstår stadig som et vigtigt element i logoet, men er ikke længere det alt-dominerende kendetegn for firmaet. I forlængelse af lanceringen af det nye logo fik FIF Marketing en ny papirlinie og en ny hjemmeside.

Ny medarbejder

Fra dag ét i det nye år var der hektisk aktivitet i FIF Marketing, og der var hurtigt behov for en ny medarbejder. Connie Sørensen blev ansat den 23. oktober. Hun er uddannet cand.merc. og kommer fra en stilling som marketingkoordinator. Hendes nuværende funktioner er mange og består blandt andet i at servicere værkerne, når de ringer ind. Connie Sørensen står også for opsætning og tilretning af brochurer, indhentning af tilbud på tryksager mv. Foruden de to fuldtidsansatte arbejder FIF Marketing meget tæt sammen med en fast freelance-stab, der består af en grafiker og en tekstforfatter.

Bestyrelsen 2002:

Tonny Hansen, Hjørring Varmeforsyning (formand), Hans Høyrup, Energi Randers Holding A/S, Mogens Samer, Korsør Forsyningsselskab A/S, Ole Kristensen, Hydro-X A/S, Knud Bonde, Kamstrup A/S, Karin Birgitte Sneskov, Løgstør Rør A/S.

Personale 2002:

Eva Lange Rasmussen, direktør. Connie Sørensen, marketingkoordinator.

maet. Fjernvarmepilene er og skal være branchens og varmeværkernes symbol. Det nye logo for FIF Marketing symboliserer de tre bogstaver fif, der er præsenteret på en anderledes måde – der illustrerer kreativitet,

Landsmøde i Aarhus

Scandinavia Congress Center dannede i 2002 de flotte rammer om DFFs landsmøde og træfpunktarrangementet. Igen i år var der stor efterspørgsel på træfpunkterne, og der blev i alt sat 66 display-borde op til de i alt 62 deltagende firmaer. Besøgstallet blev igen i år overgået med i alt 1450 gæster, hvilket gav stor trængsel på træfpunkterne. Forud for mødet udarbejdede FIF Marketing et nyt handy udstillerkatalog. På egen stand præsenterede FIF Marketing sine nyheder i form af reklameartikler, tøj, hjemmesider og brochurer.

Medlemmer

FIF Marketing er støttet af leverandørfirmaer i branchen og rådgivende ingeniører. I år 2002 var der en del fusioner mellem store firmaer, og det betød en kort periode nedgang i medlemsskaren, "fjernvarmens venner". I kraft af "det frie elmarked" kom der igen sidst på året nye medlemmer til, og medlemsantallet steg til 196. Virksomhederne har bl.a. følgende fordele af at være medlem af fonden: Håndbogen, "Hvem bor hvor", elektronisk adresseregister, træfpunktarrangementet, bladet Fjernvarmen og introduktionsrabat ved indrykning af annoncer.

Nye opgaver

År 2002 bød på mange nye og spændende opgaver for FIF Marketing. Hos El, Vand og Varme, Hillerød Kommune vandt vi en konsulentopgave om et meget spændende imageprojekt. Det overordnede formål med opgaven var at forbedre kundeservicen generelt i afdelingen. Efter flere omfattende undersøgelser og kurser fandt man frem til, at der skulle udvikles et nyt synligt image for afdelingen i form af nyt logo og ny papirlinie.

Indtil flere værker ønskede at profilere sig stærkere i forbrugerens øjne i år 2002, og FIF Marketing var med til at udarbejde flere imagebrochurer og årsberetninger.

Afkølingsproblematikken er til stadighed et aktuelt emne, hvilket gav sig udslag i udarbejdelse af mange individuelle foldere for værkerne. År 2002 bar også præg af at være et "jubilæumsår", og FIF Marketing bistod i den forbindelse flere værker med udarbej-

delse af jubilæumsskrifter, invitationer og annoncer.

Tilbud om hjemmesider

I september 2002 indgik FIF Marketing en aftale med en ny samarbejdspartner, NMC erhverv om udarbejdelse af hjemmesider. Der blev skræddersyet et meget fleksibelt koncept, hvor varmeværkerne selv kan administrere udformning og indhold af deres hjemmesider. Konceptet forventes at blive mere efterspurgt i det nye år i takt med, at kendskabet hertil bliver udbredt. I forlængelse af hjemmesidekonceptet fik FIF Marketing udarbejdet en animation af den lille forbrugerman fra brochuren "Hold hus med fjernvarmen". Det blev der en underholdende tegnefilm ud af til brug på værkerne hjemmesider.

Forventninger til år 2003

I kraft af det udsendte opgavebrev fra Energistyrelsen vedr. energispareaktiviteter er forventningerne til det nye år store. Det er derfor FIF Marketings forventning, at der i det nye år bliver travlhed med at udarbejde nyt forbrugerrettet rådgivningsmateriale for værkerne.

FIF MARKETING
FJERNVARMENS INFORMATIONSFOND

Dansk Fjernvarmes Projektselskab

Året 2002 var præget af stor usikkerhed hos varmeværkerne.

Hvad med det frie brændselsvalg? Hvornår ophæves de snærende forudsætningskrivelser, så vi kan producere billigere varme i de uøkonomiske lavlasttimer, f.eks. i biomassefyrede kedler?

Disse spørgsmål blev stillet gang på gang af varmeværkernes bestyrelser i løbet af år 2002.

Alle så frem til DFFs landsmøde, hvor energiministeren skulle løfte sløret for fremtidens brændselsvalg. Det gjorde han ikke. Så vi ved nøjagtig lige så meget om dette emne, som for et år siden. Det er ikke så godt.

Det har betydet, at stort set al nytænkning og lyst til at investere i nye produktionsanlæg har været ikke eksisterende i 2002.

DFP har mærket denne situation, men til trods for det, har det været et rimeligt år for DFP.

DFPs bestyrelse og ledelse i 2002:

Benno Jørgensen, direktør Skive Fjernvarme (formand). Peter Møllnitz, formand for Vinderup Varmeværk (næstformand). Leif Poulsen, direktør for Smørum Kraftvarme. Mogens Uhrskov, driftsleder for Hirtshals Fjernvarme. Peter Grønvold, driftsleder for Skjern Fjernvarmecentral. Leif Andersson, direktør for Høje Tåstrup Fjernvarme, (observatør, DFF). Daglig leder, ingeniør Frede Thuesen.

Nye motorer

Videbæk Energiforsyning besluttede at udskifte en Niigata-motor med en tre MW Wärtsilä 18V220. Det skyldes kalkulationer, der viser, at der er økonomi i at udskifte

Niigataen. Den nye motor blev sat i drift i juli 2002, men er endnu ikke afleveret.

DFP har været totalrådgiver på projektet.

Skårup Fjernvarme har haft et omfattende havari på en Deutz-motor og besluttede derfor at erstatte den med en Jenbacher 420. Motoren er sat i drift i juli 2002.

DFP har været totalrådgiver på projektet. Jelling Varmeværk afsluttede i begyndelsen af året installationen af en seks MW Wärtsilä 18V34 til afløsning af en Niigata 18V33.

DFP har været totalrådgiver på projektet.

Ledningsprojekter

DFP har forestået flere ledningsprojekter (Kølvrå, Bredsten-Balle, Smørum, Hvalsø) i forbindelse med udvidelse af værkers forsyningsområder. Det drejer sig om både projektering, udarbejdelse af udbudsmateriale, licitationer, samt tilsyn og byggestyring.

Biomassefyret kedelanlæg

Interessen for biomassefyret kedelanlæg på enten træpiller eller flis har været stor.

Varmeværkerne havde en forventning om, at forudsætningskrivelsen helt eller delvis ville blive ophævet i 2002, og det var årsagen til, at DFP blev anmodet om at foretage tekniske og økonomiske beregninger med drift af biomassefyret kedelanlæg i de el-mæssige lavlasttimer.

DFP har i løbet af 2002 udarbejdet projektforslag for seks værker, der ønsker at supplere gasmotorproduktionen med biomasse i form af flis eller træpiller. Flere af disse projektforslag ligger hos myndighederne. Vi venter på svar.

Strategiplaner

Flere værker har anmodet DFP om at udarbejde strategiplaner, der belyser produktionsmulighederne i de kommende fire til fem år. DFP opstiller et antal scenarier for produktion.

- Det kan være motordrift i samdrift med biomassefyret kedel.
- Det kan være en ny motor kontra hovedreparation af den gamle.
- Det kan være rentabilitet ved installation af economiser på kedel.
- Det kan være rentabilitet ved yderligere en akkumuleringstank.

Materialet leveres i både papirudgave og på digital form til værket, som herefter selv kan ændre på beregningerne, når nye vilkår for el-salg og gaskøb bliver kendt.

En strategiplan er et godt værktøj, der ikke alene kan danne grundlag for hurtige beslutninger, men også viser, hvorledes værket kører i det daglige, og hvad der kan gøres for at optimere driften.

Miljøsagsbehandling

DFP har udarbejdet miljøansøgninger - både i forbindelse med udskiftning af motorer og i andre sammenhænge. Eksempelvis i forbindelse med naboklager over et kraftvarmeværk.

DFP har i øvrigt mere end 10 års erfaringer i miljøsagsbehandling.

I lighed med andre år har DFP varetaget flere værkers forsikringsinteresse dels i forbindelse med omlægning og fornyelse af forsikringer og dels med driftstabsberegning-

ger i forbindelse med havarier.

Det kan i øvrigt konstateres, at forsikringsmarkedet er ganske stabilt.

Gennemgang, vurdering og beregninger af nye serviceaftaler er tilbagevendende opgaver, som DFP har 10 års erfaring med.

Mange værker fik nye gaskontrakter i årets løb. Der skulle tages beslutning om E- eller V-formlen. På samtlige disse områder serverede DFP også i 2002 en række værker.

Det kommende år

Fremtiden er som bekendt vanskelig at spå om, men for DFPs vedkommende vil det fortsat handle om vores kerneydelser. Det er evt. etablering eller udskiftning af motoranlæg eller kedelanlæg, med alt hvad dette indebærer af beregninger, myndighedsbehandling, herunder miljøprojekter samt udbudsmateriale, licitationer, evalueringer, kontrakter, tilsyn og byggestyring. Bio-projekter vil sandsynligvis komme til at fylde væsentligt mere i den kommende tid. Generelt set er strategiplaner og rentabilitetsberegninger ydelser, som mange trækker på hos DFP. Hvad ledningsprojekter angår, ser vi en større interesse for at få udarbejdet et licitationsmateriale.

DFP er som sædvanlig på værkernes side i alle sammenhænge.

DFP

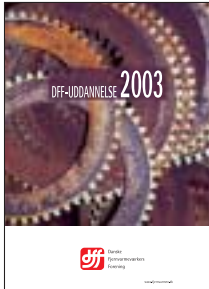
FJERNVARMEN

er medlemmernes blad. Det udgives af DFF og udkommer 11 gange om året. Hver måned bringer FJERNVARMEN aktuelt stof med interesse for hele fjernvarmebranchen. Der er såvel politiske som tekniske artikler, ligesom bladets redaktion besøger fjernvarmeværker i hele landet for at fortælle læserne om nye initiativer og tiltag i branchen.

STATISTIK

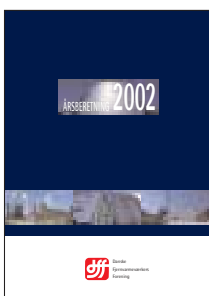
DFF udgiver årligt en statistik, som indeholder en række tekniske og økonomiske oplysninger om medlemmernes fjernvarmeproduktion. Statistikken giver både mulighed for at foretage indbyrdes sammenligninger og for at se udviklingstendenserne på en række områder fra år til år.

DFF UDDANNELSE

Danske Fjernvarmeværkers Forening har sin egen uddannelsesafdeling, DFF-Uddannelse, som udbyder et bredt spektrum af kurser inden for fjernvarmeområdet.

Kurserne er målrettet fjernvarmens typiske områder: Produktion, distribution, brugerinstallationer og administration. Se uddannelsestilbudene i det trykte uddannelseskatalog DFF-Uddannelse 2002 eller i kursuskalenderen på hjemmesiden.

ÅRSBERETNING 2002

Danske Fjernvarmeværkers Forening udgiver hvert år i april en årsberetning. Det sker i forbindelse med foreningens generalforsamling.

DFFs årsberetning 2002 giver et billede af de væsentligste aktiviteter, som fjernvarmeforeningen på forskellig vis har været involveret i.

www.fjernvarmen.dk

DFFs fjernvarmeportal på internettet giver et dagligt overblik over nyheder fra branchen, mulighed for deltagelse i et debat-forum, søgefunktion, generel information om foreningens aktiviteter og relevante links til andre hjemmesider. Det er også her, at medlemsværkerne med eget password har adgang til DFFs vejledninger og cirkulærer, samt tilbud om efteruddannelse og relevante møder.

Nyeste tiltag på hjemmesiden er VVS – Værkernes Virtuelle Stumpemarked - hvor fjernvarmeværker kan sælge store og små reservedele.

